NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM. WYDANIE III. B.

Rok XII. Kraków, piątek 22 marca 1929 Nr. 80

NOWY DZIENNIK

A... ministracji: Kraków. ul. Orzeszkowej 7 ... — Telefon redaktora naczelnego Nr. 3689. ... czekowe PKO w Krakowie 400.630. ... aty należy nadsyłać wprost do Administracji. ...y przesłane redakcji nie będą uwzględnione. ...cja nie zwraca. Za inseraty redakcja nie odpowiada. ...zelny przyjmuje od godz. 12 do 1 w południe.

Cena numeru 25 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincji mies. Zł. 6'00 kwart. Zł. 18'00
w Krakowie z odnosz. do domu „ „ 6'20 „ „ 18'60
Na prowincji z przesyłką poczt. „ „ 6'60 „ „ 19'80
Zagranicą z przesyłką pocztową „ „ 10'00 „ „ 30'00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0'20, wiersz milimetr. I-szp. Zł. 0'25, nadesłane Zł. 0'75, wiersz milim. I-szp. w tekście Zł. 1'—, wiersz milim. I-szp. na I-ej stronie Zł. 1'25, gratulacje Zł. 12'50. Za zastrzeżenie miejsca dolicza się 25%.

Zródło niesnasek — instrumentem pojednania?

Kraków, 21 marca.

Obecna konferencja ekspertów w Paryżu **zainaugurowaną została pod niezbyt pomyślnemi auspicjami.** Sprawa odszkodowań niemieckich, **wysokości poszczególnych rat i globalnej ich sumy, jest sama dla siebie niezmiernie skomplikowana i trudna tak z przyczyn gospodarczych, jak i politycznych a w dodatku komplikuje ją jeszcze bardziej związek jej ze sprawą wzajemnych długów Francji, Anglji, Stanów Zjednoczonych itd. Nic dziwnego więc, że już szereg konferencyj międzynarodowych trudził się napróżno nad rozwiązaniem tego splotu problemów i w końcu w braku innego wyjścia musiano przyjąć prowizoryczne załatwienie w postaci planu Dawesa. Plan ten funkcjonuje wprawdzie narazie dobrze ale nie wyklucza możliwości zakłóceń** zawiłego swego mechanizmu a ponadto pozostawia otwartą kwestję globalnej wysokości odszkodowań niemieckich, która dotychczas nie została jeszcze rozstrzygniętą.

Z obu tych względów powołały zainteresowane państwa obecnie do Paryża konferencję ekspertów finansowych, stawiając im za zadanie ostateczne rozwiązanie tego problemu. Jako ekspertów powołano na tę konferencję nie, jak dotychczas czystych polityków lub przedstawicieli poszczególnych rządów, lecz dyrektorów najważniejszych banków emisyjnych, kilku przemysłowców i potężnego króla bankowego Ameryki Północnej Johna Pierponta Morgana. I oto okazało się, że ludzie ci, stojący oboma nogami na gruncie rzeczywistości gospodarczej i posiadający równocześnie zdolność rozróżniania między wykonalnem a niewykonalnem, a z drugiej strony duży polot fantazji i twórczą inicjatywę potrafili znaleźć rozwiązanie, którego nie mogli znaleść zawodowi politycy. Nie jest to jeszcze rozwiązanie ostateczne, bo ostatnie słowo będą miały do powiedzenia rządy, jednak sam projekt rzeczoznawców jest czynem o ogromnej doniosłości i poważnym krokiem naprzód w kierunku odbudowy gospodarczej świata.

Reparacje niemieckie i wzajemne długi aljantów są dotychczas najważniejszą przeszkodą wytworzenia się poczucia solidarności międzynarodowej świata i współpracy nad odbudową nadwerężonej przez wojnę gospodarki. Sprawy te wytwarzały dotychczas nieustannie napięcia wzajemnych stosunków między państwami, których problemy te dotyczą i udaremniały też z tego powodu współpracę nad zapewnieniem stabilizacji walut poszczególnych krajów. Pomysłowość zebranych w Paryżu bankierów potrafiła jednak właśnie to źródło wiecznych niesnasek przekształcić na instrument międzynarodowej współpracy, wcielający na gruncie ekonomicznym w życie ideały Ligi Narodów.

Projekt rzeczoznawców idzie mianowicie w następującym kierunku: Sprawa odszkodowań niemieckich przestaje być kwestją polityczną, a staje się sprawą czysto finansową. W miejsce przeróżnych instytucyi o charakterze polityczno-militarnym powołuje się do życia Bank Reparacyjny, którego zadaniem będzie inkasować od Niemiec raty [illegible] i rozdzielać je między państwa aljanckie. Dalszą funkcją tego Banku będzie również przeprowadzanie rozrachunków między państwami aljanckiemi, które winne są wzajemnie sobie znaczne sumy z tytułu długów wojennych. Obecnie — wobec braku międzynarodowej instytucji tego rodzaju — wszelkie wspomniane wyżej wypłaty pociągają za sobą konieczność przesyłania z jednego kraju do drugiego ogromnych sum w złocie lub dewizach, a odpływ względnie przypływ ten oczywiście wywoływać musi niebezpieczne zaburzenia na światowym rynku pieniężnym i zagraża stabilizacji walut. Niebezpieczeństwa te znikną z chwilą, gdy kontrola nad międzynarodowym ruchem złota i dewiz znajdzie się w ręku Banku Reparacyjnego. Nietylko jednak w granicach spłat odszkodowań i długów pełnić ma Bank ten funkcję regulatora rynku światowego. Plany rzeczoznawców idą dalej. Bank rozporządzający ogromnym kapitałem będzie mógł zapobiegać przejściowym wahaniom kursów tych walut. Będzie mógł on również realizować wykonanie potężnych inwestycyj międzynarodowych, na które poszczególnym państwom nie starczyłoby środków. Możliwości, jakie w tym kierunku się otwierają, a które tu tylko w kilku słowach zaznaczyliśmy, są ogromne, a idą one właśnie po linji dążenia do współpracy międzynarodowej, którą z takim trudem usiłuje Liga Narodów wprowadzić w życie.

Naturalnie plan na tak daleką metę zakreślony i tak radykalnie spełniający marzenia pacyfistycznych idealistów napotkać musiał na opór krótkowzrocznych polityków, obawiających się ukrócenia swej suwerenności i pilnujących raczej swych bliższych, praktycznych interesów. Ponadto cały ten kunsztownie skonstruowany mechanizm funkcjonować będzie mógł dopiero wtedy, gdy przyjdzie do skutku zgoda co do wysokości kwot, jakie Niemcy mają płacić. Wiadomo, że głównem przeznaczeniem tych odszkodowań jest prócz odbudowy zniszczonych obszarów Francji i Belgji spłata długów francuskich i angielskich względem Ameryki. Cała też trudność leży w tem, że Ameryka dotychczas uparcie wzbrania się łączyć spłatę swych wierzytelności ze sprawą reparacyj niemieckich i stoi na stanowisku, że dłużnicy europejscy mają jej płacić bez względu na to, ile sami od Niemiec dostaną. O ten sęk rozbijały się dotychczas stałe próby rozwiązania problemu reparacji. Obecnie dopiero pojawiają się pewne oznaki, wskazujące na zmianę tego nieugiętego stanowiska Ameryki, a częściową przynajmniej rękojmię w tym kierunku daje udział w obecnej konferencji J. P. Morgana, który wprawdzie nieoficjalnie, czysto prywatnie współpracuje nad zgryzieniem najtwardszego orzecha polityki europejskiej, niewątpliwie jednak dysponuje potężnym wpływem na politykę swego rządu.

Wolno zatem żywić nadzieję, że proponowane przez bankierów rozwiązanie problemu reparacji będzie jednocześnie potężnym krokiem naprzód na drodze do ekonomicznej współpracy narodów.

Dr. B. S.

—oSo—

Daleko jeszcze do porozumienia

Owen Yong — arbitrem.

Paryż, 20. 3. (AW) W dniu wczorajszym przewodniczący komisji rzeczoznawców Joung odbył szereg konferencyj z członkami komisji. **Prasa paryska donosi, że daleko jeszcze do porozumienia.** „Matin" proponuje, aby sprawa ta została załatwioną przez arbitraż w **ten sposób, aby Joung po wysłuchaniu wszystkich delegatów wydał orzeczenie co do wysokości spłat niemieckich.**

Rewizja traktatu w Trianon?

Wiedeń, 20 3 PAT. Jak podaje „Daily Mail" w artykule wstępnym nadszedł obecnie czas, aby wielkie mocarstwa zajęły odpowiednie stanowisko *w kwestji rewizji granic, ustalonych traktatem w Trianon, ponieważ tak Rumunja, jak Polska wypowiedziały się za korekturą tegoż traktatu, odnośnie do swoich granic.* **Wobec tego angielski urząd zagraniczny ma zamiar zwołać w najbliższej przyszłości konferencję tych państw środkowo-europejskich, *których granice zostały zniekształcone traktatem*** *w Trianon.*

Wilhelm pogodził się z Tirpitzem

Berlin, 20 3 PAT. Były cesarz Wilhelm przesłał z okazji 80-letniej rocznicy urodzin admirała von Tirpitza, byłego szefa marynarki niemieckiej, serdeczne życzenia gratulacyjne. Prasa niemiecka uważa te gratulacje Wilhelma za dowód, że nieporozumienie między byłym cesarzem a admirałem von Tirpitzem, datujące się z czasów, poprzedzających zakończenie wojny, zostało ostatecznie złagodzone.

Katastrofa lotnicza

Berlin, 20 3 PAT. Samolot niemiecki M. K. D. 85, lecący z Anglji spadł w pobliżu Calais i spłonął. Kierowca samolotu Gunsted **odniósł** poważne rany i kontuzje wewnętrzne. **Pasażer** zaś złamał nogę. Obaj ranni zostali **odwiezieni** do szpitala w Calais. Samolot **startował z angielskiego portu lotniczego Lympne i miał od**być drogę do Oslo.

—o—

Wiedeń, 20 3 PAT. W Unterlochen **obsunęła się dzisiaj część góry, zasypując 4 osoby, które prawdopodobnie poniosły śmierć. Jedna osoba ciężko ranna. Na miejsce katastrofy odkomenderowano oddział pionierów, jakoteż wojska i żandarmerji celem niesienia pomocy.**

Sejm odrzucił wniosek o wyrażenie marsz. Daszyńskiemu votum nieufności

(Telefonem od naszego korespondenta)

WNOSEK UKRAIŃSKI

Warszawa 20. 3. (Sin) Na wstępie dzisiejszego posiedzenia Sejmu wicemarszałek Woźnicki poddał pod głosowanie wniosek posła Zachidnego (Ukr.) o wyrażenie **votum nieufności marszałkowi Daszyńskiemu**. Wicemarszałek przypomina przepis regulaminu, że nad wnioskiem nie może odbyć się dyskusja.

W głosowaniu wniosek posła Zachidnego odrzucono. Za wnioskiem głosowali jedynie Ukraińcy, Białorusini i komuniści.

Wicemarszałek oświadcza, że o wyniku głosowania zawiadomi bezzwłocznie marszałka Daszyńskiego. Po chwili obejmuje przewodnictwo marsz. Daszyński, powitany burzliwymi oklaskami całej Izby.

REZOLUCJE DO BUDŻETU

Po załatwieniu całego szeregu spraw drobniejszych przystąpiono do głosowania nad rezolucjami do preliminarza budżetowego. Uchwalono wszystkie rezolucje pos. **Czapińskiego** (PPS) do ustawy skarbowej, a mianowicie rezolucję, **domagającą się opracowania prawa budżetowego, szczegółowszej specyfikacji dochodów i wydatków w najbliższym preliminarzu, uwzględnienia postulatu miesięcznego otwierania ograniczonych kredytów, wreszcie rezolucję domagającą się znowelizowania** ustawy o kontroli **Państwa.**

JEDYNA UCHWALONA REZOLUCJA KOŁA ŻYDOWSKIEGO

W dalszym ciągu uchwalono m. in. rezolucję **posła** *Farbsteina* do budżetu ministerstwa skarbu. *Rezolucja wzywa rząd, aby polecił komisjom odwoławczym podatkowym, ażeby odwołania załatwiane były najdalej w ciągu roku. Niezałatwiane w tym terminie odwołania mają być uznane za uzasadnione i zaskarżony podatek ma być odpowiednio obniżony.*

Poza tą jedną rezolucją wszystkie inne rezolucje Koła Żydowskeigo zostały odrzucone.

REWIZJA KONCESYJ

Z ważniejszych rezolucyj uchwalonych na dzisiejszem posiedzeniu podnieść jeszcze należy rezolucję posła *Harniewicza* (Ch. D.) *wzywającą rząd, by do roku 1930 przeprowadził rewizję koncesyj monopolowych na rzecz inwalidów,* oraz rezolucję domagającą się zniesienia czesnego na wyższych uczelniach.

Następnie bez dyskusji odesłano do komisji ustawę o przystąpieniu Polski do konwencji pokojowej w Hadze, zawartej w roku 1907.

PROJEKT LEWICY

Bez dyskusji również odesłano do komisji konstytucyjnej w pierwszem czytaniu **projekt trzech klubów lewicy w sprawie rewizji konstytucji.**

PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE A PODATKI

Następnie referował poseł **Krzyżanowski** projekt ustawy zwalniającej koleje państwowe od **obowiązku wpłacenia nadwyżek dochodów na rzecz skarbu państwa.** Koleje mają być zwolnione od wpłaty 95 miljonów, a nadto skarb państwa ma zwrócić kolejom wpłaconą już sumę 23 miljonów. W referacie podniósł poseł Krzyżanowski, jako charakterystyczny rys naszej gospodarki, **że przedsiębiorstwa dają stale mniejsze dochody, aniżeli preliminowano, podczas, gdy podatki przynoszą znacznie wyższe dochody od sum preliminowanych.**

Po krótkiej dyskusji ustawę *przyjęto w drugiem i trzeciem czytaniu.*

POŻYCZKA 100-MILJONOWA

Przystąpiono do rozpatrzenia projektu ustawy, upoważniającej ministra skarbu do *wypuszczenia wenętrznej pożyczki do wysokości 100 miljonów złotych w złocie na zasilenie funduszów budowlanych. Po referacie posła Byrki ustwę przyjęto w drugiem i trzeciem czytaniu.*

Następnie zarządzono przerwę. Po przerwie jako pierwszy punkt porządku dziennego rozpatrywany będzie wniosek komisji budżetowej domagający się oskarżenia min. Czechowicza przed Trybunałem Stanu.

W tej chwili przerwa trwa. (Dokończenie na str. 10-tej).

* * *

Warszawa 20. 3. (AW) „ABC" donosi w związku z dzisiejszem posiedzeniem sejmu, że w chwili obecnej trudno jest przewidzieć, jaki będzie wynik głosowania w sprawie postawienia min. Czechowicza w stan oskarżenia. Zdaniem dziennika nie jest wykluczone, że **sam BB rzuci w ostatniej chwili głosy za wnioskiem, aby oczyścić postępowanie i rządu i ministra Czechowicza przed Trybunałem Stanu.**

Jak uzasadniają Ukraińcy swój wniosek skierowany przeciwko marsz. Daszyńskiemu?

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 20 3 Sin. Wobec tego, że dyskusja nad wnioskiem o votum nieufności dla marszałka jest niedopuszczalna, prezydjum klubu ukraińskiego wystosowało do marszałka Sejmu Daszyńskiego pismo, w którem podaje przyczyny poparcia przez klub wniosku o wyrażenie marszałkowi votum nieufności. W piśmie tem zaznaczone jest, że Ukraińcy głosując w swoim czasie na marsz. Daszyńskiego spodziewali się, że jako stary bojownik o wolność swego narodu i demokracji będzie on stał na straży praw Sejmu jako jego marszałek. Niestety Ukraińcy zawiedli się. Zarzucają oni dalej marszałkowi, że nie stanął on w obronie gwałconych praw, gdy konfiskowano w dziennikach przemówienia posłów ukraińskich w Sejmie, natomiast marszałek zarzucał posłom, że oni gwałcą prawa.

Marszałkowi nie przysługuje prawo skreślania jakichkolwiek przemówień w Sejmie, albowiem konstytucja gwarantuje zupełną wolność słowa, która jest integralną częścią imunitetu posłów. Marszałek inaczej zachowuje się wobec grubych naruszeń regulaminu ze strony różnych klubów poselskich, kiedy z trybuny sejmowej rzucano hasła gwałtownej zmiany konstytucji, zapowiedź różnych zamachów itd. Marszałek odnosi się inaczej do większości, a inaczej do posłów ukraińskich i daleki jest od objektywności.

Jeszcze o głosowaniu w Senacie

Co mówi prezes senackiego klubu B. B. sen. Roman?

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 20. 3 (Sin) W związku ze znanym wywiadem marszałka Senatu Szymańskiego, prezes senackiego klubu BB **senator Roman** złożył następujące oświadczenie:

W wywiadzie umieszczonym w „Kurjerze Porannym" oświadczył marszałek Senatu, że w fatalnem głosowaniu do budżetu ministerstwa wojny zaciążyła doktryna BB kwalifikując jednocześnie moją odmowę dla pozyskania 2 głosów senatorów klubu żydowskiego za cenę poparcia ich rezolucyj, jako błąd gorszy od przestępstwa.

Celem uniknięcia fałszywych wniosków jakieby mogły powstać w opinji publicznej w tej sprawie chciałbym wyjaśnić na czem polegają doktryny, któremi powodowałem się w danym wypadku. Istonie BB uważa, że w kwestji dotyczącej konieczności największych interesów państwowych, targi są bezwzględnie niedopuszczalne. Do takich spraw przedewszytkiem zaliczam sprawę obrony państwa, a więc budżet ministerstwa wojny, tembardziej, gdy budżet ten opiera się na wysokim autorytecie marsz. Piłsudskiego. Najmniej już mógłbym zrozumieć zajęcie w tej sprawie stanowiska handlowego, to też idącej w tym kierunku sugestji marszałka Senatu nie mogłem się poddać, gdyż proponowane lekarstwo byłoby w danym wypadku gorsze od choroby.

W sprawie rezolucji Koła Żydowskiego Blok Bezpartyjny dotąd żadnego stanowiska nie zajmował. Będą one rozpatrywane na najbliższem posiedzeniu Senatu. Czy natomiast głosowaniem swem pp. senatorowie Koerner i Dawidsohn przyczynili się do wzmocnienia stanowiska Koła Żydokskiego, to jest ich i ich wyborców sprawa. Wreszcie sądzę, że pomimo zblokowanej większości opozycyjnej w sprawie funduszu ministra wojny, przeznaczonego na cele obrony państwa, nie będą pp. Koerner i Dawidsohn silniejszymi od marsz. Piłsudskiego i niezbędny na ten cel fundusz zostanie uzyskany.

P. Roman złożył równocześnie na zasilenie funduszu dyspozycyjnego ministra spraw wojskowych kwotę zł. 1.000.

Przeciwko barbarzyństwu pojedynków

Warszawa 20. 3. (AW) Zorganizowana Liga reformy postępowania honorowego rozwija swą działalność. W tych dniach delegacja Ligi przyjęta była przez prezesa sądu najwyższego Leona Supińskiego, który zgodził się objąć protektorat nad Ligą.

Pogrzeb Antoniego Langego

Warszawa, 20 3 (AW) W dniu dzisiejszym odbył się pogrzeb znanego poety śp. Antoniego Langego. Przemówienie wygłosił nad grobem Wacław Sieroszewski.

Pożar w urzędzie podatkowym

Warszawa, 20 3 PAT. Ubiegłej nocy wybuchł pożar w lokalu 28 urzędu podatkowego przy ulicy Marszałkowskiej. — Na wszczęty alarm przybyła straż pożarna, która pożar ugasiła, przyczem stwierdzono, że ogień powstał przez podpalenie. Policja lokal opieczętowała i wszczęła dochodzenie, celem wyjaśnienia przyczyn pożaru.

Nauczyciele żydowscy w Wilnie ogłosili strajk

Wilno, 20 3. ŻAT. Wczoraj do godz. 4-tej nad ranem trwały obrady związku nauczycieli szkół żydowskich i hebrajskich w Wilnie. W wyniku bardzo burzliwych obrad uchwalono ogłosić strajk we wszystkich szkołach żydowskich i hebrajskich. Uchwała ta powzięta została na skutek niewypłacenia przez zarząd gminy żydowskiej subsydjów dla szkolnictwa. — Strajk, który zostanie ogłoszony, przypuszczalnie na czwartek, obejmie 20 szkół (9,000 uczni).

Rozwiązanie stow. Wzajemnej Pomocy studentów żyd. w Wilnie

Wilno, 20 3 ŻAT. W związku z zajściami w żydowskiej kuchni akademickiej kuratorjum wileńskiego okręgu szkolnego zamknęło na nieokreślony czas Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Akademików Żydów w Wilnie. Decyzja ta zapadła na podstawie uchwały senatu uniwersytetu S. S.

— DLA „HEBRAISTY" złożyli w naszej administracji w dalszym ciągu: X. Przemyśl Zł. 5. M. Sch Zł. 2, Sz. Zimmer Zł. 5. Do dnia dzisiejszego złożono razem Zł. 442.

Uniwersytety hiszpańskie

Młodzież w walce z dyktatorem

Wyższe uczelnie hiszpańskie, z uniwersytetem madryckim na czele, urządziły szereg manifestacyjnych wystąpień przeciwko dyktaturze generała Primo de Rivera. Rząd odrazu krwawemi represjami zmusił młodzież akademicką do spokoju, a ostatnio dekret królewski zawiesił wykłady w większości wyższych uczel ni aż do jesieni i wprowadził szereg obostrzeń egzaminacyjnych.

Rewolucyjne dziś uniwersytety hiszpańskie od wieków odgrywały przodującą rolę w dziejach swego narodu i wywierały nieraz decydujący wpływ na kulturę europejską. Pierwszy uniwersytet hiszpański powstał w Walencji, gdzie założył go w latach 1112—1114 Alfons VIII, król Kastylji, zapraszając na nauczycieli słynnych uczonych z Włoch i Francji. Było to wtedy, gdy w pokrytej lasami i bagnistemi łąkami Polsce, rządził Bolesław Krzywousty!

Odtąd coraz nowe wszechnice powstają na półwyspie Pirenejskim. Ufundowany w 1255 r. przez Alfonsa IX. uniwersytet w Salamance uzyskał zatwierdzenie papieża Aleksandra IV i był w ciągu pięciu stuleci chlubą Hiszpanji. Rywalizują z nim uniwersytety w Valladolid, Sevilli w Alcala. Wszechnica alcalska cieszyła się europejską sławą, to też w 1836 r. przeniesiona została do stolicy kraju — Madrytu.

Uniwersytety wogóle powstały w Europie w XII wieku i różniły się tem od ówczesnych szkół klasztornych, katedralnych, miejskich etc., że nie były związane z interesami jednej jakiejś parafji, djecezji czy miasta, lecz służyły ludziom wszelkich stanów, wszelkiego wieku i przybywającym z najróżnorodniejszych krajów. Stąd ich nazwa universitas, co znaczy powszechność. Już wtedy profesorowie i uczniowie łączyli się w korporacje, rządzące się własnemi prawami,i za pomocą własnego samorządu. Prawa te i przywileje licznie nadawane były uniwersytetom przez najwyższe czynniki władzy duchownej (papieże, biskupi) i świeckiej (cesarz, królowie). Życie pierwotnych uniwersytetów i nauka w nich podawana ściśle były związane z religją i kościołem, tak, że członków uniwersytetów nazywano zwykle klerykami I dopiero powoli poczynając od XIV w., świeckie pierwiastki w nauce uniwersyteckiej zaczynają uzyskiwać pewną samodzielność i swobodę rozwoju, co uwidocznia się szczególnie w naucе medycyny i prawa.

Zamknięty tryb życia uniwersytetów. tworzących jakby malutkie państewka. niekiedy odsuwał je daleko od życia, odejmując im rolę przodowników cywilizacji. Tak naprzykład w XVII w. w Hiszpanji uniwersytety poczęły nawracać do średniowiecznej scholastyki; na szczęście jednak duch nowożytnej wiedzy niezadługo znów ożywił mury prastarych uczelni. I dziś już uniwersytety hiszpańskie, a szczególnie młodzież do nich uczęszczająca, biorą bardzo żywy udział w troskach i przeżyciach swego społeczeństwa.

A. K.

Władze amerykańskie zmuszają okrutnego ojca

do zajęcia się losem swej rodziny w Polsce

Nowy Jork. (ŻAT.) W r 1918 wyemigrował z Nowo- Święcian do Ameryki niejaki Efraim Schreibman. W miasteczku pozostała żona Schreibmana z dwojgiem dzieci, z których starsze, córka, liczyła 5 lat. W Ameryce Schreibman ukrył przed swym bratem Johnem, że jest żonaty i ożenił się z córką brata. Po pewnym czasie John dowiedział się, że brat jego zostawił w swem rodzinnem mieście żonę z dwojgiem dzieci i oddał Efraima w ręce sprawiedliwości. Schreibman został aresztowany. Po wielu staraniach został wypuszczony na wolność, lecz jego majątek, 2600 dolarów został skonfiskowany i podzielony między obie kobiety. Przytem Schreibman miał się rozwieść z obydwiema żonami. Lecz żona Schreibmana w Nowo- Święcianach odmówiła przyjęcia dokumentu rozwodowego, wobec czego (w myśl przepisów religijnych) rozwód nie został uprawomocniony. W międzyczasie Schreibman powtórnie się ożenił z drugą rozwiedzioną żoną. Pierwsza żona (w Małopolsce) żyje cały czas w skrajnej nędzy, utrzymując siebie i dzieci z ciężkiej pracy posługaczki domowej.

Córka, która już ma 16 lat, zasypywała swego ojca listami, przemawiając wciąż do jego uczucia ojcowskiego. Schreibman pozostał jednak nieubłaganym i na rozpaczliwe wołania córki wcale nie odpowiadał. Sprawą tą zajęła się organizacja rabiniczna w Ameryce „Degel Harabanim“. Gdy się okazało, że okrutny ojciec pozostaje głuchym na wszelkie nawoływania moralne, sprawę przekazano urzędowi prokuratorskiemu w Nowym Jorku. Do powództwa załączono również wołające o litość listy córki.

W jednym z tych listów 16-letnia Debora Screibman pisze „...Ojcze, nic do ciebie pisać nie mogę, gdyż wcale nie wiem, że mam ojca. Wciąż do Ciebie piszę, a ty nawet nie odpowiadasz. Gdyby serce twoje było z kamienia, musiałoby się ono wzruszyć. Narazie o nic cię nie proszę. Chcę tylko się dowiedzieć, czy mam ojca, i najwyższą moją uciechą będzie, gdy otrzymam od ciebie kilka słów. Bodajby mi skrawek papieru powiedział, że mam ojca...“

Prokurator wezwał nielitościwego ojca i zagroził mu niechybnemi konsekwencjami, jakie jego nieludzkie postępowanie za sobą pociągnie. Schreibman przyrzekł naprawić krzywdę, wyrządzoną swoim dzieciom. Obiecał on wysyłać im pieniądze oraz sprowadzić córkę do Stanów Zjednoczonych Natychmiast po opuszczeniu gabinetu prokuratora Schreibman udał się w towarzystwie sekretarza „Degel Harabanim“ do biura „Hiasu“ celem wystarania się o dokumenta podróży jego córki.

Zażegnanie przesilenia parlamentarnego w Niemczech?

Sytuacja w Reichstagu uległa nagłej zmianie. Przy dyskusji nad budżetem wypowiedzieli się mowcy partji ludowej przeciwko nowym podatkom, a sytucaja rządu stała się z tego powodu bardzo groźną. Nie chcąc w obecnym momencie doprowadzić do przesilenia, dało katolickie centrum do zrozumienia, że gotowe jest nawiązać z rządem nowe rokowania w sprawie utworzenia wielkiej koalicji.ś Partja ludowa, obawiając się izolowania i nie chcąc tylko z nacjonalistami zajadać gorzki chleb opozycji, zmieniła nagle front, oświadczając, że cofa swoje żądanie ultymatywne, by nie wolno było pokryć deficytu nowymi podatkami, oraz rezygnuje ze swego żądania, by równocześnie z rekonstrukcją gabinetu Rzeszy przeprowadzić rekonstrukcję gabinetu w Prusiech. Widoki więc na utworzenia wielkiej koalicji znacznie się poprawiły. Równocześnie organy stojący blisko Stresemanna dementują bardzo energicznie wszelkie pogłoski o mającem wkrótce nastąpić jego ustąpieniu.

WALKA O SYNAGOGĘ W CHARKOWIE. Walka o synagogę w Charkowie, którą komuniści żydowscy upatrzyli sobie na klub robotniczy, zaognia się coraz bardziej. Obie strony, zarówno komuniści, jak i ortodoksi prowadzą zaciętą kampanję. Oczywiście, można przewidzieć, że „zwycięstwo“ będzie po stronie „jewseków“. Jak donosi „Sztern“, 10.000 rzemieślników Żydów podpisało petycję o przekształcenie synagogi w klub rzemieślniczy.

URJEL.

Rycerz

(Nowela)

Ciąg dalszy.

Na darmo! Mowa ócz pozostała niezauważona, a na mowę ust nie zdobył się Icie nigdy.

Mimo to nie tracił nadziei. Czas już niedaleki. a Icie przestanie być biednym pakierem w handlu pana Schönbauma. Od czego datki od brata z Ameryki, od czego spadek po siostrze bezdzietnej, od czego wreszcie ta bezgraniczna oszczędność, którą inni skąpstwem zwą, a która u Icia jest poświęceniem teraźniejszości dla przyszłości.

* * *

A jednak nawet teraźniejsze życie Icia ma swój piękny zakątek, w którym Icie znajduje wytchnienie po całodziennym znoju. Jest nim ogród, który założyła zwierzchność miasta, dbała o tegoż wygląd i zdrowie.

Z tym parkiem jest swoją drogą pewna bieda. Odległy jest o jakie dziesięć minut od miasteczka; to już jest wycieczka; w dzień powszedni o tem, ani marzyć, lecz nawet w dzień świąteczny wybrać się przed południem na wycieczkę, to rzecz ryzykowna, wszak można spóźnić się na obiad. Po południu następuje poobiedni wypoczynek, a potem znów zbliża się czas podwieczorku, a jakże można wyruszyć nie wypiwszy popołudniowej kawy. Po spełnieniu zaś tych wszsytkich obowiązków, które nakłada sobotnie życie, robi się ciemno. Dlatego poważni obywatele miasteczka rzadko korzystali z pięknego parku. Tem milsze schronienie stanowi samotny ogród dla parek miłosnych.

Zachodził tu też często Icie, który lubił samotność i powszechnie uchodził za nietowarzyskiego.

Trzeba go widzieć, jak postępuje dużym krokiem, trochę niezgrabnym wprawdzie, bo pozbawionym sprężystości, ale pewnym i silnym, wymachując przy tem rękoma. Usta jego zazwyczaj zaciśnięte, teraz rozwarte głęboko wdechają świeże powietrze, że aż szeroka wypukła pierś faluje. Doprawdy! Gdyby przyczesać włosy jego, spadające na proste, śniade czoło, gdyby dzikie zarośla okalające usta jego skosić, lub przystrzyc w angielskie szpalery, gdyby te szerokie bary spowić w przystojną powłokę, możeby wtedy stał się widoczny nawet dla piwnych oczu panny Broni, które możeby nań z pewną przyjemnością spojrzały.

Icie siada na ławce i rozgląda się wokoło. Icie umie się cieszyć powietrzem i zielenią. Icie nie potrzebuje towarzystwa ludzi. Woli samotność, woli marzyć o przyszłości... Lecz przeszkadza mu czyjś śmiech w oddali. Skądże to? Oczywiście, od parki, która również przyszła szukać tu samotności. Przebóg! To panna Bronia z wysmukłym, jasnowłosym prowizorem. Musi to być bardzo wesoły towarzysz, skoro panna Bronia tak donośnie się śmieje, że śmiech ten aż kłuje Icia w serce.

Oboje kierują się aleją boczną, omijając siedzenie Icia, który nie słyszy słów ich rozmowy, tylko przeraźliwy, oburzający śmiech. Cóż zabawnego może przedstawiać towarzystwo białej tyki, jak teraz nazwał prowizora Icie?

Icie naturalnie, w prostocie swej nie umie docenić interesującej bladości tego, w którym wyczuwa swego rywala. Nie wie, że ten człowiek jest dla panny Broni niejako wysłannikiem wielkiego świata, celu jej marzeń. A wielki świat — to oślepiające reflektory szeregów aut huczących pędem po gładkim bruku, szerokich światłem łukowem zalanych ulic, — to kosztowne olśniewające tualety z wyrafinowaniem odsłaniające i uwydatniające wdzięki, które mają mężczyzn wprawiać w szał, — to tam zapamiętały w takt egzotycznie brzdąkającej muzyki, to wreszcie jakieś upojenie dzikie, rozkoszne do zatraty własnej istoty...

Icie w swych rozmyślaniach o przyszłości nie przewidział tego, że go ktoś może ubiec. Niebezpieczeństwo straszliwe! Najwyższy czas działać!

* * *

W składzie pana Schönbauma znajduje się miejsce przepierzone drzewem i szybami przezwane kantorem. W tym kantorze siedzi pan Schönbaum. Co tam czyni, łatwo zgadnąć. O ile nie jest zajęty interesem, można założyć się, że czyta gazety: to jego najulubieńsza czynność. Trzeba bowiem wiedzieć, że pan Schönbaum jest wytrawnym znawcą polityki światowej, umiejącym równie dobrze ocenić rozum polityczny angielskich mężów stanu, jak niszczącej krytyce poddać błędy naszego rządu. Gdy tak siedzi zaczytany nad gazetą, małe oczka, jakby zatapiają ostrze swe w papierze. Koniec haczykowatego nosa wydłuża się, nozdża rozszerzają się i podnoszą, cała koścista twarz staje się węższa, niż zwykle, a płowo-siwe kosmyki jego siwej bródki wykonują ledwo dostrzegalne, niby mistyczne ruchy.

Ciąg dalszy nastąpi.

Z DNIA

Samobójstwa

Wychodzący w Krakowie organ antysemicki lubi wskazywać na zastraszający, jego zdaniem, „żydowski dobrobyt" i coraz bardziej rosnące „żydowskie bogactwo". Dowody na to swoje twierdzenie czerpie z takich np. faktów, że Żyd jakiś kupuje dom od nie-Żyda lub że kupiec żydowski zakłada sklep w dzielnicy nie-żydowskiej. Czasem też operuje się argumentem „statystycznym", że w jakimś okresie czasu i w jakiejś miejscowości procent przyrostu żydowskiego był większy od nieżydowskiego, lub odsetek śmiertelności żydowskiej mniejszy od śmiertelności nieżydowskiej. Czytelnicy nasi wiedzą, że z podobnymi argumentami wogóle nie dyskutujemy. O wszelkich alarmach o „bogactwie żydowskiem" myślimy sobie: oby tak było, jak piszą antysemici! W spory statystyczne również się nie wdajemy, ponieważ statystyką można wszystko na świecie wykazać, co się tylko chce, a w szczególności twierdzenia nawzajem wręcz się wykluczające.

I dzisiaj nie wracalibyśmy do biadań i alarmów antysemickich na temat „dobrobytu żydowskiego" i przechodzenia całych miast, fabryk, przemysłów itp. w ręce żydowskie, gdyby nie kilka nowych — samobójstw żydowskich, o których donosimy na innem miejscu dzisiejszego numeru. Powie nam może „Głos Narodu", że żydowskich nabywców kamienic jest przecież w Polsce więcej aniżeli żydowskich samobójców, w czem „statystycznie" będzie miał zapewne i rację. Ale, widoczna chyba i dla antysemitów, różnica między żydowskimi nabywcami realności a żydowskimi samobójcami jest ta, że tylko ci drudzy są niestety symptomatycznym wyrazem obecnej sytuacji gospodarczej żydostwa polskiego.

Pisaliśmy już w swoim czasie parokrotnie o wstrząsająco tragicznym fenomenie żydowskich samobójstw. Trzeba znać psychikę i mentalność Żyda ortodoksyjnego lub Żyda z konserwatywnych sfer kupiecko-mieszczańskich, ażeby w całej głębi zrozumieć i odczuć, co znaczy dla Żyda i rodziny żydowskiej samobójstwo. Nie potrzeba oczywiście dodawać, że nie idzie tu o tragiczne wypadki o podłożu erotycznem lub czysto osobistem, lecz o wypadki u ludzi starszych, religijnych, zrównoważonych, burżuazji (jak brzmi wyrażenie techniczne), i to wyłącznie na tle nędzy materjalnej. Możeby nam tak pp. antysemici powiedzieli, gdzie i kiedy podobne wypadki szerzyły się niemal nagminnie w społeczeństwie żydowskiem? Sytuacja musi być istotnie rozpaczliwa, jeśli starszy człowiek, religijny i ojciec rodziny nie widzi dla siebie żadnego innego wyjścia, jak zrzucenie się z piętra na bruk. Czyż potrzeba jeszcze innych dowodów na okropne wprost rozmiary pauperyzacji wśród żydowskich sfer kupieckich i handlowych?

Marszałek Piłsudski narzekał w wywiadzie swoim z Karin Michaelis, że Żydów jest w Polsce „zbyt dużo", że „są oni tak ubodzy, tak okropnie ubodzy", że „pchają sie wszyscy do wielkich miast", że „nie mają sił do chłopskiej pracy rolnej". Za daleko byłoby zapuszczać się w polemikę z tymi poglądami, pomijając już kwestję, czy p. Michaelis oddała ściśle słowa Marszałka. Czy jest nas w Polsce za dużo, o tem trudno rozprawiać, gdyż należałoby wpierw ustalić, czy można wogóle stawiać tak kwestję odnośnie do ludności, która żyje na tych ziemiach blisko 900 lat, a wedle niektórych historyków znajdowała się w Polsce jeszcze przed założeniem państwa polskiego. Zarzut o niezdatności do pracy rolnej jest też mocno problematyczny wobec oczywistych faktów w Polsce, Ameryce i — Palestynie. Jeszcze bardziej problematycznym jest zarzut co do niezdatności Żydów do pracy fizycznej.

Jedno jest atoli faktem. Wobec problemu nędzy żydowskiej powinien odpowiedzialny za państwo rząd ustosunkować się w sposób pozytywny. Rugowanie sił żydowskich, nieprzyjmowanie ich do pracy w instytucjach rządowych i samorządowych, bojkotowanie ich — to właśnie stanowi przeciwieństwo pozytywnego ustosunkowania się do problemu nędzy żydowskiej. Nie mówiąc już naturalnie o polityce fiskalnej rządu, która jest wogóle rujnującą dla stanu kupieckiego, a przedewszystkiem dla Żydów, stanowiących niestety większość tego stanu.

Nieszczęścia ludzkiego nie należy z pewnością wykorzystywać jako argumentu w jakiejkolwiek walce lub jakichkolwiek sporach. Ale samobójstwa kupców żydowskich — zjawisko wogóle nigdy dotąd nie spotykane w dziejach żydowskich — są objawem zbyt ciężkim i zbyt poważnym, ażeby wolno nam było zadowolić się zdawkowem zarejestrowaniem tych straszliwie smutnych zdarzeń i przechodzić nad niemi obojętnie do porządku dziennego. *(b)*

W kalejdoskopie prasy

PRZED „RADYKALNEMI POSUNIĘCIAMI"?

Agencja Wschodnia" rozesłała onegdaj następujący komunikat, o którym **„Gazeta Warszawska"** przypuszcza, że był inspirowany przez tzw. „grupę pułkownikowską":

W związku ze zbliżającem się zamknięciem sesji budżetowej Sejmu opinia polityczna spodziewa się bardzo daleko posuniętej rekonstrukcji obecnego gabinetu prof. Bartla.

Ustąpienie min. Czechowicza, które zaskoczyło tak opozycję, jak i sfery rządzące, wywołało ogólne podniecenie w opinji publicznej, co w związku ze zbliżającemi się trudnościami wyraża się oczekiwaniem zasadniczych zmian naszego życia politycznego.

Według pogłosek istnieje w obozie tendencja chwycenia się radykalnych środków celem opanowania sytuacji, a mianowicie drogą utworzenia rządu, posiadającego charakter jednolity rządu silnych indywidualności na czele którego stanąćby miał marszałek Piłsudski.

W dalszym ciągu pewne koła domagają się rozwiązania Sejmu, oktrojowania konstytucji i oparcia życia politycznego na nowych, pewniejszych podstawach, jednak, jak krążą wersje, marszałek Piłsudski przeciwny jest tego rodzaju posunięciom.

W każdym razie z pogłosek tych bije jedno, iż kierownicy naszego życia politycznego zdają sobie całkowicie sprawę z powagi obecnej sytuacji politycznej i gospodarczej.

Jesteśmy więc w przededniu radykalnych posunięć, które mogą wyjść z koła obecnych sfer kierowniczych, jako czynnnika istotnej siły w obecnym naszym układzie politycznym.

ECHA WYWIADU MARSZ. SZYMAŃSKIEGO

Na marginesie znanego wywiadu marsz. Szymańskiego pisze **„Nasz Przegląd"**:

Koło Żydowskie niejednokrotnie oświadczało, że głosuje przeciw budżetowi tylko wskutek pominięcia w nim elementarnych praw, potrzeb i postulatów ludności żydowskiej. Jeżeli tedy senatorzy żydowscy zgodzili się głosować za pewną pozycją budżetową za cenę przyjęcia czysto teoretycznego dezyderatu o szkolnictwie w sumie miljona złotych, to weszli na drogę krańcowej ugody. Mimo to, i wbrew perswazji p. marszałka, że jest to ze strony Żydów żądanie słuszne, prezes BB sen. Roman odrzucił tę propozycję, wyniośle mówiąc: „Nie targujemy się i nie dajemy łapówek". Jakto, więc słuszny postulat żydowski jest targiem, a zaspokojenie go jest... łapówką". Ładne pojęcia prawne panują w klubie sanacyjnym!

Dziwnie brzmi także powiedzenie p. Szymańskiego: „O najważniejszej sprawie wojska zdecydowali dwaj senatorowie Żydzi, którzy okazali się silniejszymi od marszałka Piłsudskiego". W świetle prawdy zdanie to brzmieć winno odwrotnie:

— Stała się rzecz charakterystyczna. Najważniejszą zdaniem sanacji, sprawę wojskową zaprzepaścił antysemityzm sanacyjny, który uważał interes reakcji za ważniejszy od sprawy obrony państwa.

Oczywiście, że dopóki sanacja stoi na gruncie skrajnego antysemityzmu, utrudnia to nietylko „wielkie", lecz i „wszelkie" porozumienie z Żydami.

(b)

Z TEATRU LITERATURY I SZTUKI

— **JESZCZE 4 WYSTĘPY „AZAZELU"**. Wobec ogromnego powodzenia, jakiem się cieszą przedstawienia „Azazelu" udało się dyrekcji „Krakowskiego Teatru Żydowskiego" przedłużyć gościnę wybitnych artystów — na czele Ola Lilith, W. Godik, J. Strugacz, N. Syburcewa, M. Polasiński, J. Zucanowicz, Ben Dow i inni. W sobotę **premjera nowego świetnego programu pt. „Mesjasz idzie!"** Dziś we czwartek teatr zamknięty.

— **Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO.** Dziś w czwartek wesoła komedja „Muszka", w której pp. Lozińska i Leliwa odnieśli wybitny sukces. W piątek po cenach popularnych „Niespodzianka" Rostworowskiego, zapełniająca zawsze po brzegi widownię, w głównych rolach pp. Hałacińska i Nowakowski. W sobotę premjera „Cienia" Niccodemi'ego. Sztuka ta, której premjera odbyła się w Medjolanie w r. 1915, w Paryżu zaś w ubiegłym roku, utrzymuje się stale na repertuarze największych scen włoskich i europejskich, dając pole popisu najświetniejszym tragikom jak Irma Grammatica, Vera Vergani, Maria Melato i inne. U nas rolę Berty wykona p. Jaroszewska w otoczeniu pp. Ankwicz, Grolickiego, Krasnowieckiego, Kułakowskiego i innych. Reżyseruje p. Starska.

— **TEATR REWJI „GONG" (RAJSKA 12).** Wczorajsza premjera „Wyrwicz w „Gongu" spotkała się z gorącem przyjęciem rozbawionej widowni. Publiczność bawiła się świetnie i oklaskiwała entuzjastycznie wszystkie numery programu, a zwłaszcza znakomitego humorystę Leona Wyrwicza w nowym repertuarze. Dziś 2 przedstawienia o 7 i 9-tej.

— **EMANUEL FEUERMANN**, obok Casalsa najwybitniejszy wiolonczelista współczesny, wystąpi w Krakowie z jedynym koncertem w sobotę, 23 bm. w Starym Teatrze. Feuermann pamiętny naszej publiczności jako fenomenalne, cudowne dziecko w najlepszem tego słowa znaczeniu, należy dziś nie tylko do najsłynniejszych wirtuozów wiolonczelowych, ale i do najgłębszych muzyków i odtwórców dzieł klasycznych i współczesnych. Program koncertu o wysokiej wartości muzycznej obejmuje obok suity Bacha, Sonatę Beethovena, koncert Saint-Saensa oraz Warjacje Czajkowskiego. W koncercie współdziała także znana pianistka Janina Familier-Hepnerowa.

— **KONCERT ADY SARI W KRAKOWIE** odbędzie się w drugiej połowie kwietnia. Dzień koncertu zostanie ustalony w pierwszych dniach kwietnia.

REPERTUAR TEATRÓW KRAKOWSKICH

KRAKOWSKI TEATR ŻYDOWSKI

Czwartek: Teatr zamknięty.
Sobota: „Mesjasz idzie!" (premjera — występ „Azazelu")

TEATR IM. JULJUSZA SŁOWACKIEGO

Czwartek: „Muszka".
Piątek: „Niespodzianka" (przedst. popularne — ceny zniżone)

TEATR REWJOWY „GONG" (UL. RAJSKA)

Czwartek: „Wyrwicz w „Gongu"
Piątek: „Wyrwicz w „Gongu".

REPERTUAR KINOTEATRÓW

BAGATELA: „Ramona" (Dolores del Rio).
CORSO: „Igrzysko namiętności" w roli gł. Dolores Del Rio
NOWOŚCI: „Szkarłatne róże i Czerwone usta".
SZTUKA: „Grobowiec pięknej miłości".
UCIECHA: „Przygody brygadjera Gerarda".
WANDA: „Gentleman-włamywacz".
WARSZAWA: „W pogoni za narzeczoną".

— **ZE ZJEDNOCZENIA KOBIET ŻYDOWSKICH** Dziś we czwartek o godz. 7 wiecz. w lokalu Rynek gł. 29, I. p. wygłosi odczyt p. Róża Horowitzowa n. t.: „Dążenia i walki sjonizmu po śmierci Herzla".

— **PLENARNE ZEBRANIE CZŁONKÓW STOW. „PRZEDŚWIT-HASZACHAR"** odbędzie się dzisiaj o godz. 8 wiecz. w lokalu związkowym z referatem zbiorowym kol. mgr. Weinbergera i Hechta.

— **ZE ZWIĄZKU ŻYD. INWALIDÓW, WDÓW I SIERÓT WOJENNYCH.** Walne Zgromadzenie miejscowych związków odbędą się w niedzielę 24 bm.: **w Przemyślu** o godz. 10 przedpoł. w sali kahału przy współudziale prezesa zarządu głównego p. Bachnera, **w Rzeszowie** o godz. 3 popoł. w sali kahału przy współudziale wiceprezesa zarządu głównego p. Dra L. Schermonta.

Bł. p.

HERMAN REICH

PRZEMYSŁOWIEC

przeżywszy lat 74 po długich a ciężkich cierpieniach zmarł dnia 19 b. m. w Bielsku.

Wyprowadzenie zwłok z domu żałoby przy ulicy Krasińskiego L. 24 w Bielsku na miejsce wiecznego spoczynku nastąpi dziś we czwartek 21-go marca 1929 roku o godz. 2-ej popołudniu, o czem zawiadamia pogrążona w głębokim żalu

Rodzina.

Bielsko — Kraków — Witkowice — Mor.-Ostrawa.

Przegląd gospodarczy

P. Dewey pozostaje na swem stanowisku

W związku z pogłoskami, które ukazały się w prasie zagranicznej o mającem nastąpić odwołaniu doradcy finansowego rządu polskiego, p. Deweya, dowiadujemy się, iż wiadomości te pozbawione są jakichkolwiek realnych podstaw. Pomiędzy sekretarzem finansów przy rządzie St. Zjednoczonych i p. Deweyem panuje całkowita zgodność poglądów co do prac doradcy finansowego rządu polskiego.

Dowiercenie szybów

Towarzystwo naftowe „Galicja“ uzyskało w końcu stycznia br. przy dalszem wierceniu szybu „Horodyszcze IX“, w Mraźnicy zwiększenie wytwórczości ropy do 6 ton na dobę. Wytwórczość ropy w szybie „Sidney“ w Borysławiu, należącego do koncernu „Małopolska“, zwiększyła się do 10 i pół tony na dobę. Ten sam koncern dowiercił szyb „Dąbrowa 45“ w Bitkowie (okręg Stanisławów), uzyskując w głębokości 711 metrów wytwórczość ropy w wysokości 8,8 ton na dobę i 1,3 metr. sześć. gazu na minutę. Towarzystwo „Gazolina“ dowierciła szyb „Władysław I“ w Daszawie, uzyskując wytwórczość gazu w wysokości około 120 metr. sześć. na minutę. Sp. Akc. „Standard- Nobel“ uzyskała zwiększenie wytwórczości w szybie „Standard II“ w Mraźnicy w głębokości 1,484 metry do 29 ton ropy na dobę. Tow Naftowe „Segil“ uzyskało w szybie „Raul I“ w Majdanie (okręg Stanisławów) wytwórczość ropy w wysokości 5 ton na dobę. Tow. „Limanowa“ uzyskało w szybie „Joffre V“ w Mraźnicy w głębokości 1,453,6 metrów wytwórczość ropy w wysokości 120 ton na dobę przy równoczesnej wytwórczości gazu w wysokości 40 metr sześć. na minutę. Wytwórczość ropy w szybie „Union VI“ w Mraźnicy, należącego również do Tow. „Limanowa“ zwiększyła się w początkach lutego br. do 19 ton na dobę.

GAZOCIĄG DASZAWA—LWÓW.

Wojewódzka komisja we Lwowie zatwierdziła plan budowy gazociągu z Daszawy do Lwowa Gazociąg ten, którego budowa ukończona ma być w jesieni br., wynosić będzie 70 klm i ułożony będzie wzdłuż szosy Stryj-Mikołajów, następnie drogami gminnemi do Pustomyt, w dalszym zaś ciągu przez Nawarję, Sokolniki do rogatki Gródeckiej i wzdłuż toru kolejowego do Persenkówki. Sp. Akcyjna „Gazolina“, która ma przeprowadzić gazociąg, toczy obecnie pertraktacje z gminą m. Lwowa o dostawę gazu ziemnego do gazowni miejskiej.

—o—

CZTERY NOWE SĄDY PRACY. W najbliższym czasie ogłoszone zostaną rozporządzenia ministerjalne o ustanowieniu sądów pracy w Częstochowie, Chrzanowie, Lublinie i Radomiu. Sąd pracy w Lublinie ma rozpocząć swe czynności z dniem 15 marca br., w Radomiu i Częstochowie z dniem 1 czerwca br., w Chrzanowie z dniem 1 sierpnia b. r.

ZNIŻKA CEN WĘGLA NIEMIECKIEGO. Dzienniki wiedeńskie donoszą, że niemieckie kopalnie węgla w okręgu Ruhry znacznie obniżyły ceny węgla i oświadczyły gotowość wysyłki do Austrji. Zniżka ta wynosi 30 proc. tak, że obecnie węgiel z okręgu Ruhry jest o 10 proc tańszy od węgla górnośląskiego.

BILANS AUSTRJACKIEGO BANKU NARODOWEGO. Bilans Austrjackiego Banku Narodowego za rok ubiegły wykazuje zysk netto w sumie 17,7 miljona szylingów. Zapasy złota, posiadanego przez Bank, wzrosły w roku ubiegłym do sumy 168,7 miljona szylingów (84,4 w r 1927), obieg banknotów wynosił 1 miljard 67,4 miljona szylingów.

RUMUNJA REGULUJE WSZYSTKIE SWE DŁUGI PRYWATNE. Rumuńskie ministerjum finansów postanowiło po otrzymaniu od wszystkich innych ministerstw, oraz od zarządu kolei wykazu długów przystąpić od 15 marca br. do regulowania tych sum. Ogólna suma długów prywatnych ma wynosić około 5 miljardów lei. Długi, co do których wysokości i płatności niema wątpliwości, będą regulowane w całości, inne zaś do wysokości narazie 75 proc. Regulacja długów będzie się odbywała bez względu na ich charakter — krajowych czy też zagranicznych zobowiązań

KONCENTRACJA W BANKOWOŚCI AMERYKAŃSKIEJ. W kołach Wallstreet nowojorskiej twierdzą, iż między Central Union Trust Co. a Hanover Nationalbank nastąpi fuzja Nowy koncern bankowy będzie rozporządzał kapitałem w wysokości 722 miljonów dolarów.

Program stacyj radjofonicznych

Czwartek, dnia 20 marca.

Kraków (314'1). 11'56: Transmisja sygnału czasu, hejnał, komunikat lotniczo-meteorologiczny. 12'10: Transmisja odczytu i koncertu z Filharmonji warszawskiej: dla młodzieży szkolnej. 14'50: Komunikaty. 15'10 i 15'35: Odczyty dla maturzystów. 16'15: Audycja dla młodzieży: „Wielkie manewry“ z „Klubu Pickwicka“ Dickensa, radjof. Lena Zelwerowicz, w wykonaniu artystów Teatru miejskiego. 17: Pogadanka dla pań: Dr. Fryderyka Ameisen: „Kosmetyka“. 17'25: Odczyt: „Problem uczuciowy i społeczny w liryce Konopnickiej“, wygł. p. Jan Pietrzycki, 17'55: Koncert popołudniowy z Warszawy. 18'50: Rozmaitości. 19'10: Lekcja angielskiego. 19'56: Sygnał czasu, hejnał, komunikaty. 20'15: Koncert wieczorny (arje i pieśni). 21'35: Audycja literacka z Wilna. 22'30: Muzyka taneczna z restauracji „Pavillon“.

Warszawa (1385'7). 12'30: Koncert szkolny z Filharmonji warszawskiej (w programie arje i fragmenty oper). 17'55: Koncert kameralny (kwartety smyczkowe Boccheniniego i Brahmsa).

Wilno (455'9). 20: Koncert chóru religijnego Wielkiej Synagogi w Wilnie, pod kierunkiem Akiwy Dumaszkina. W programie: 1) Mizmor szir chanukas, 2) Cur Izrael, 3) Beceis Izrael, muz. Józefa Rosenblatta, 4) Weaf hu bojo mischawen — muz. J. Rosenblatta, 5) Alleluja — muzyka Lewandowskiego.

Praga (343'2). 19'30: Koncert symfoniczny Filharmonji czeskiej.

Wiedeń (519'9). 20: Koncert wiedeńskiej orkiestry symfonicznej (w programie między in. V. symf. Beethovena).

Hasło pełniejszych kształtów zaczyna wchodzić w życie...

Piękne dziewczęta paryskie, spełniające po magazynach rolę manekinów, znalazły się nagle w ciężkiej opresji. Oto wypowiada się im masowo służbę, ponieważ są za chude. Hasło pełniejszych kształtów nie pozostało bowiem czczym frazesem, lecz coraz bardziej wchodzi w życie. Właściciele magazynów postawili dziewczętom- manekinom ultimatum, by do określonego terminu stały się pełniejszemi, zachowując jednakowoż przytem swoją wysmukłość linji. Ale widocznie o wiele łatwiej jest zeszczupleć, niż nabrać trochę ciała. Ultimatum więc przeszło, a manekiny pozostały nadal chude. Właściciele magazynów jednakowoż nie żartowali, lecz wypowiedzieli im posadę. Dojdzie najprawdopodobniej do masowych procesów, gdyż manekiny mają swój związek zawodowy i będą się broniły przed sądami.

GŁOS KOBIETY ŻYDOWSKIEJ

ORGAN ZRZESZENIA KOBIET ŻYDOWSKICH MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ i ŚLĄSKA (W. I. Z. O.

Nr. 23 WYCHODZI CO DRUGI TYDZIEN Nr. 23

CORBETT ASHBY
(Perwsza sekretarka Międzynar. Organ Kobiet)

Kobieta w polityce międzynarodowej

W dwudziestudziewięciu państwach kobiety korzystają z prawa wyborczego do ciał ustawodawczych, przyczem w dwudziestusześciu państwach obowiązują w stosunku do kobiet te same przepisy ordynacji wyborczej, co i w stosunku do mężczyzn.

Na ósmem posiedzeniu Ligi Narodów w obradach instytucji tej brało udział dziewięć kobiet. Podkreślić wypada, że z roku na rok rośnie liczba kobiet zarówno w szeregach doradców technicznych, jak i wśród ich zastępców. Zazwyczaj delegowane są kobiety do piątej komisji, zajmującej się problemami socjalnemi i humanitarnemi, uważanemi niejako za specjalność kobiet. Ostatnio można jednak obserwować stale wzmagający się udział kobiet również w pracach innych komisyj, które dotychczas traktowane były, jako domeny mężczyzn.

Kiedy niedawno na posiedzeniu czwartej komisji (dla spraw finansowych) zjawiła się pani Moss z Australji, prezes komisji w najwyższem zdziwieniu zwrócił się do niej z uprzejmem zapytaniem: „Czy szanowna pani nie zmyliła się przypadkowo w numerze lokalu?“ Pan prezes nie mógł bowiem istotnie zrozumieć, w jaki sposób kobieta dostała się do komisji, która tak mało ma wspólnego ze sprawami „kobiecemi“ i był święcie przekonany, że chodzi tu o zwykłe nieporozumienie. Ale pani Moss nie jest jedyną kobietą, zasiadającą w komisjach politycznych; tak na przykład w komisji mandatowej Ligi referentką spraw ustawowych jest przedstawicielka Szwecji, pani Bugge- Wichsel.

W komisji dla współpracy umysłowej, posiadającej swą stałą siedzibę w Paryżu, zasiadają dwie kobiety, a mianowicie: wybitna uczona, pani dr Bonnevie i znakomita Polska, pani Curie Skłodowska.

Te państwa, które posiadają silne organizacje kobiet, — w których kobiety korzystają z pełnego równouprawnienia, chętnie mianują kobiety członkami swych delegacyj. Rządy tych państw natomiast, gdzie w tym kierunku panuje jeszcze swego rodzaju wstecznictwo, nadal rolą kobiet w życiu publicznem i międzynarodowem ignorują.

Sekretarjat Ligi Narodów jest w stosunku do kobiet też poniekąd reakcyjny, trzymając się wciąż jeszcze staromodnych tradycyj dyplomatycznych, które uznają pracę kobiet jedynie w charakterze stenotypistek i maszynistek. Karjera dyplomatyczno- konsularna również jest dla kobiet wciąż jeszcze niedostępna, co na tem szczególniejszą zasługuje uwagę, że według powszechnie panującego poglądu kobiety przez wzgląd na swe wrodzone zdolności językowe i ogładę towarzyską do zawodu tego bardzo by się dobrze nadawały. Zresztą i tutaj zrobiono po wojnie początek; niektóre państwa nowopowstałe, dalej Stany Zjednoczone i Rosja sowiecka zasadniczo dopuszczają już kobiety na odpowiedzialne stanowiska w służbie dyplomatyczno- konsularnej.

Przy omawianiu roli kobiet w dzisiejszem życiu politycznem poszczególnych państw na pierwszem miejscu wymienić należy Hollandję. Małe to państewko ma 15 posłanek i królową, która rządzi zupełnie samodzielnie. Już ten fakt sprawia, że warunki udziału kobiet w życiu publicznem są niezwykle pomyślne, gdyż królowa bardzo chętnie popiera wszelką inicjatywę, zmierzającą do dopuszczania kobiet na te nawet stanowiska, do których dostęp był dla nich dotychczas zamknięty.

O ile byśmy chcieli nakreślić djagram udziału kobiet w życiu publicznem poszczególnych państw to najwyższy jego punkt przypadłby państwom skandynawskim. Państwa skandynawskie, jako pierwsze w Europie, już przed laty przyznały kobietom czynne i bierne prawo wyborcze W Szwecji, Norwegji i Danji kobiety już od dłuższego czasu korzystają z pełnego równouprawnienia, a kodeks małżeński Szwecji służyć może, jako wzór wszystkim kulturalnym państwom na świecie

Brytanja ma w swym parlamencie 7 kobiet: trzy reprezentują partję pracy, cztery wchodzą do izby z ramienia stronnictwa konserwatywnego. Irlandja, która pierwszą kobietę wysłała do parlamentu jeszcze przed Brytanją (ogółem od tego czasu w parlamencie irlandzkim zasiadało 9 kobiet) ma obecnie jedną tylko posłankę Jedna kobieta zasiada również w parlamencie prowincji Six County. W Stanach Zjednoczonych Ameryki północnej, gdzie kobiety korzystają, jak wiadomo, z pełnego równouprawnienia, wybieranie kobiet do ciał ustawodawczych należy do rzadkości.

W parlamencie Rzeszy niemieckiej, która w stosunku do swych obywatelek jest absolutnie szczera, zasiada zazwyczaj 30—40 posłanek. W dziele równouprawnienia kobiet w Niemczech, które stosunkowo niedawno jeszcze należały pod tym względem do jednego z najbardziej reakcyjnych państw na świecie, zrobiło w ostatnich latach olbrzymie postępy. Niemcy prześcignęły nawet Wielką Brytanję, zaprowadzając w większych miastach policję kobiecą. Kobiety w republice niemieckiej korzystają w całej pełni ze wszystkich praw we wszystkich bez wyjątku dziedzinach życia publicznego. Na mocy obowiązujących ustaw nie mogą być kobiety w Niemczech usuwane z zajmowanych stanowisk, skoro wychodzą za mąż, gdyż małżeństwo jest sprawą osobistą danej urzędniczki, a rząd do spraw prywatnych swych urzędników żadną miarą mieszać się nie może I pod tym więc względem Niemcy wyprzedziły wszystkie inne państwa kulturalne.

W Finlandji, gdzie wojna i rewolucja wyrządziły dość wielkie szkody, kobiety zrzeszyły się w związkach „Matha“, które rozwinęły ożywioną działalność na rzecz odbudowy ojczyzny. Akcji związków tych przypisać należy w wielkiej mierze fakt wielokrotnego podniesienia w latach powojennych produkcji narodowej Finlandji.

W państwach, powstałych po wojnie na gruzach starych monarchij europejskich, zdobyły sobie kobiety równouprawnienie dosłownie w ciągu nocy jednej. Był to jakgdyby wyraz wdzięczności ze strony ludności męskiej dla pełnych poświęcenia akcyj kobiet w czasie walk o niepodległość ich ojczyzn.

Mussolini przyznał niedawno kobietom włoskim prawo wyborcze do gmin, ale wkrótce potem zniósł wybory gminne. Mężczyźni i kobiety korzystają zatem we Włoszech z tych samych praw, tylko wybierać nie mogą ani jedni, ani drugie. Prawo wyborcze do gmin przyznane zostało ostatnio również kobietom hiszpańskim, które wysłały niedawno do rady miejskiej miasta Madrytu 16 swych przedstawicielek.

W ostatnich czasach otrzymały kobiety prawo wyborcze również w jednym stanie Argentyny i w Brazylji. Stosunki w Afryce południowej, podobnie, jak i w Kanadzie, pozostawiają jeszcze wiele do życzenia. Wszędzie tam, gdzie przeważa żywioł francuski kobiety, pozbawione są prawa wyborczego do gmin nawet wtedy, kiedy korzystają z prawa wyborczego do sejmu federalnego. Naogół w Afryce bardzo ujemnie na sprawę równouprawnienia politycznego kobiet wpływa problem metysów. Nie mniej jednak w niektórych prowincjach (np. w Rodezji) kobiety korzystają z powszechnego prawa wyborczego zarówno czynnego, jak i biernego.

Kobieta zdobywa coraz mocniejsze pozycje, jako czynnik współpracy międzynarodowej, a dlatego należy ją traktować z pełną i należną powagą. Polem działania kobiety jest cały świat. Przedewszystkiem kobieta musi brać udział w obecnej wielkiej pracy na rzecz pokoju. Bierności w tej sprawie tolerować nie można, trzeba tu rozwinąć działalność bardzo ożywioną i pełną energji, a zasada ta obowiązywać musi nie tylko mężczyzn, lecz w równej mierze i kobiety

——o§o——

Z kroniki kobiecej w Palestynie

MESZEK HAGADOL.

W związku z przygotowaniami przedsięwzięcia do założenia gospodarstwa dla 120 robotnic w Ness- Zionah (jednej z najstarszych kolonij w Palestynie), której budżet zatwierdzony został na ostatnim Zjeździe W. I. Z. O. w Berlinie, wyjechała tow. Ada Fiszman, członkini rady robotnic w Palestynie, do Anglji, celem zaznajomienia się z różnemi systemami w kierownictwie gospodarstwem wiejskiem.

Do „Meszek- Hagadol“ (tak się nazywa to nowe gospodarstwo) wprowadzone zostaną różne udoskonalenia techniczno- gospodarcze. Duży zasób sił wykwalifikowanych jest konieczny.

Tow. Ada Fiszman odwiedzi szereg szkół zawodowo- gospodarczych. Po jej powrocie do kraju, po najbliższym kongresie W. I. Z. O. rozpocznie się praca w tej fermie.

Dzieło to wywołało duże zainteresowanie w Palestynie. Keren Kajemet oddał tej fermie do dyspozycji 500 dunamów ziemi, a oddział W. I. Z. O. w Rumunji zobowiązał się dostarczyć 21,000 funtów palestyńskich w ciągu trzech lat.

POWITANIE NOWOPRZYBYŁYCH CHALUCEK

Z ramienia światowej organizacji kobiet żydowskich „Wizo“ urządzono niedawno skromne przyjęcie na cześć chalucek piątej alji — w uczelni szkoły gospodarskiej w Tel Awiw. Przybyłe powitane zostały przez zarząd szkoły, towarzyszki organizacji „Wizo“ i uczenice. Zebranie, które zamieniło się w przyjazną pogadankę, przebiegło serdecznie i swobodnie, wśród śpiewów palestyńskich i tańców „Horah“.

POSIEDZENIE KOM. CENTR. ORG. KOBIET ŻYD. W PALESTYNIE.

W Tel Awiw odbyło się posiedzenie Komitetu Centr. H. N. I., na którem omawiano sprawy centralizacji akcji dziecięcej stworzenia filij przemysłu domowego, założenie komitetu propagandy krajowej, zmiany w miesięczniku „Haiszah“ oraz wysłanie delegatek na kongres. Konferencja omawiała propozycję światowej organizacji kobiet żydowskich w kwestji stworzenia „councilu“, t. j. przedstawicielstwa wszystkich organizacyj kobiecych w Palestynie jako instytucji pośredniczącej między organizacjami i centrum całej organizacji światowej.

Wiele uwagi poświęcono kwestji systematyzacji opieki społecznej w kraju. Uchwalono pracować wspólnie ze wszystkiemi organizacjami w kraju, zajmującemi się opieką społeczną.

20-LECIE ISTNIENIA TEL AWIWU.

W okresie święta „Pesach“ planowana jest wystawa w Tel Awiw z okazji dwudziestolecia, w której udział weźmie również organizacja kobiet palestyńskich. Wystawi się tam przemysł „Szani“, djagramy i fotografje z działalności społecznej organizacji zwłaszcza z ogródków dziecięcych, poradni dla matek, żłóbków itd.

——o§o——

Do wszystkich grup „Wiza“ zach. Małopolski i Śląska

Na ostatniej konferencji naszej dn. 18 listopada ub. r. zapadła uchwała obowiązująca pojedyncze grupy „Wiza“ do poczynienia w jaknajkrótszym czasie koniecznych starań celem uskutecznienia zapisu do Złotej Księgi Ż. F. N.

W związku z zainicjonowaną przez dyrekcję Ż. F. N. Zachodniej Małopolski i Śląska akcję purymową, wzywa się wszystkie grupy „Wiza“ do **zrealizowania powyższej uchwały.**

Żydowski Fundusz Narodowy służy do wyzwolenia ziemi palestyńskiej i zapewnienia temsamem zdrowych podstaw dla racjonalnej odbudowy żydowskiej siedziby narodowej. W staraniach około osiągnięcia tego szczytnego celu nie powinno również braknąć żydowskiej kobiety a w szczególności uświadomionych członkiń organiz. „Wizo“.

Centrala „WIZA“ dla Zachodniej Małopolski i Śląska w Krakowie.

Dancing „Wiza“ w Krakowie

„Wizo“ krakowskie wystąpiło w dniu 9 bm. po raz pierwszy z własną publiczną zabawą i trzeba przyznać, że debiut powiódł się znakomicie. Już dawno nie bawiono się tak wesoło i pogodnie, wśród tak sympatycznego i miłego nastroju. Ale bo też ruchliwy i pełen oryginalnych pomysłów Komitet zabawowy z przewodniczącą „Wiza“ p. Süsskindową na czele przygotował odpowiednie tło dla tego nastroju. Sala Bolońskiego przemieniał się w pięknie udekorowany bar z licznemi stolikami i malowniczo udekorowanemi lożami, oświetlony barwnemi lampkami i lampionami. Dla licznie zgromadzonej publiczności przygotował Komitet różne interesujące atrakcje, z których naj główniejszą i najpiękniejszą były produkcje taneczne uroczej artystki p. Clair de Lyss, wykonane w oryginalnych kostjumach przy oświetleniu reflektora. Zabawa, która przeciągnęła się do rana, pozostawiła po sobie miłe wrażenie pod każdym względem udanej imprezy.

WIADOMOŚCI ŻYDOWSKIE

Depesze Egzekutywy S'ońskie i żydostwa angielskiego do prof Einsteina

Londyn (ŻAT) W związku z 50-leciem urodzin prof. Alberta Einsteina wszechświatowa egzekutywa sjonistyczna wysłała do wielkiego uczonego depeszę treści następującej: „Egzekutywa sjonistyczna przesyła Panu najgorętsze życzenia i wyraża nadzieję, że przez długie lata będzie Pan kontynuował swą cenną pracę dla dobra żydostwa i wiedzy ludzkiej.

Naczelny rabin Anglji dr. Hertz nadesłał jubilatowi depeszę, która zawiera werset „Baruch szenatan mechochmato lebasar wedam“ i zakończona jest życzeniem „ad mea weesrim szana“.

Juljusz Rosenwald — członkiem komisji rządowej

Waszyngton (ŻAT) Znany chicagowski filantrop i finansista żydowski Juljusz Rosenwald wezwany został przez prezydenta Hoovera do Waszyngtonu. Wezwanie to pozostaje w związku z nominacją Rosenwalda na członka „Law Enforcement Commission“, jednej z najważniejszych komisyj rządu Stanów Zjednoczonych. Prezydent Hoover jest zainteresowany w odpowiednim składzie komisji, stanowiącej podstawę poczynań prawnych rządu Stanów Zjednoczonych.

Za miesiąc rozpocznie się budowa portu w Haifie

Prace otrzymają tylko fachowi robotnicy żydowscy.

W kołach robotniczych Palestyny panuje ostatnio silne poruszenie w związku z rychłem rozpoczęciem budowy portu w Hajfie. Rząd palestyński ogłosił bowiem w ostatnim czasie dwa doniosłe oświadczenia. Pierwsze z nich zawiera wiadomość, że budowa portu w Hajfie, której termin już tylokrotnie ustalano, rozpocznie się definitywnie *w pierwszych dniach maja b. r.* i że rząd palestyński we własnym zarządzie bedzie kierował pracą w porcie. Ostatnia decyzja została powzięta w wyniku protestów przedsiębiorstw amerykańskich, francuskich i włoskich przeciwko przydzieleniu pracy w porcie bez konkursu prywatnemu przedsiębiorstwu angielskiemu.

W związku z rozpoczęciem budowy portu w Hajfie powstaje znowu kwestja zatrudnienia robotników żydowskich. Aktualnem staje się pytanie, ile robotników żydowskich znajdzie zatrudnienie przy budowie portu i jaką płacę otrzymają ci robotnicy. Jak wiadomo bowiem, robotnik żydowski nie może zadowolnić się tak niską płacą, jaką pobiera robotnik arabski. Rząd natomiast nie chce, czy, jak twierdzi, nie może dostosować swego budżetu do wymogów robotnika żydowskiego. Rozstrzygniecie jest przeto trudne. Jak słychać, rząd palestyński zamierza problem pracy żydowskiej przy budowie portu w Hajfie uregulować w ten sposób, że zatrudni wyłącznie *fachowych robotników żydowskich, a więc przy pracach betonowych, technicznych, inżynierskich, rzemieślniczych itd. Oczywiście kwalifikowani robotnicy będą pobierali płace wyższe.* Naogół liczy się, że przy budowie portu w Hajfie znajdzie zatrudnienie tylko kilkuset robotników żydowskich. Niemniej organizacja robotnicza kontynuuje akcje u sfer rządowych za przyjęciem większej ilości robotników i za uzyskaniem nowych certyfikatów. Bo nawet obecnie niema dostatecznej ilości fachowych sił żydowskich w Palestynie.

Palestynie potrzeba nowej imigracji

Jerozolima (ŻAT) W Palestynie bawi obecnie w drodze do Londynu b. angielski administrator Transwalu (Afryka Południowa) John Hofmayer, który sympatyzuje z ruchem sjonistycznym. Dygnitarz angielski powitany został przez przedstawicieli egzekutywy sjonistycznej.

W rozmowie z przedstawicielami prasy p. Hofmayer oświadczył, że podobnie jak Afryce Południowej niezbędna jest Palestyna dla rozwoju gospodarczego kraju wzmożona imigracja czynnych zawodowo żywiołów.

Konieczność wzmożenia pracy dla Keren Hajesod

Wpływy Keren Hajesod w lutym br.

Centrala Keren Hajesod otrzymała w lutym b. r. 37.158 f. szt., w tem z Ameryki 16,731, z Afryki południowej 4 tys., z Niemiesc 2.658, z Polski 2,200, z Bułgarji 1990, z Rumunji 1764. Charakterystyczne są wpływy z Indyj 1351, Egiptu 1321, Argentyny 995, Czechosłowacji 974, Palestyny 947. Reszta przypada na mniejsze skupienia żydowskie. Najmniej zebrano na Węgrzech 20 f. szt. w Brazylji 19 f. szt. i w Marokku 7 f. szt.

W przeciągu pierwszych 5-ciu miesięcy b. r. (wedle rachuby żydowskiej) zebrano ogółem 151.502 f. szt., a wedle ustalonego budżetu minimalnego należało zebrać 175 tys. Ten stan

MAKS BROD

Zaczarowany kraj miłości

45

Przekład M. Kanfera

(Ciąg dalszy).

Krótko i węzłowato w Brindisi znalazłem wreszcie inną kosztowną zwierzynę, tj owego legjonistę. Teraz jest portjerem w czeskosłowackim konsulacie w Brindisi. Tygodni trzeba było prawie że naukowo dokładnej roboty, by to wydostać — a potem rezultat: nic. A cóż będzie z dyrektorem Grossmannem? Jest to w każdym razie jedyna jeszcze nadzieja; wszak jest inteligentnym człowiekiem — a gdy mu wytłómaczę, ile od tego zależy, by sobie przynajmniej teraz, dodatkowo, o, dość późno! całkiem wyraźnie przypomniał. — kto wie, czy mi tej przysługi nie wyświadczy!

Protokół, podpis! Do wszelkich uciekam się środków! Jestem zdecydowany. Krzywoprzysięstwo przeciwko krzywoprzysięstwu, o mój nieprzekupny krytyku, mój profesorze! Ale, Solange, czy naprawdę pani przypuszcza, że odczuwam jakakolwiek radość na samą myśl, że koniec jest tak bliski? Całkiem poważnie mówię: To, Co teraz przeżywam, jest tylko gorzkim osadem męskiego świata. Garta — pełnym był puharem. Teraz wychylam tylko ostatki.

Powalić wroga — to muszę, uprościć uprościciela — tak samo jak on ze mną postąpił — bez względu na delikatność i sprawiedliwość, która przecież w nim może być — to muszę chociażby ze względu na siebie samego — ale radość, subtelność, zrozumienie życia — gdzie się one podziały? Wszystko we mnie zamarło, co kiedyś było mi ważnem. A chociaż bym sto razy łamał sobie nad tem głowę, pozostanę już jeleniem, przez „Narodowy teatr do frontonu przybitym“.

Krzysztof mówił jeszcze przez krótką chwilę, używając na wpół tylko zrozumiałych wyrażeń, słów prywatnego użytku, „pragizmów“. Żeby go muchy pożarły — mruczał — i jeszcze inne niezwykłe, nieprzyjemne rzeczy. Napewno i na duszy musiało mu być tak jak na języku, posmak czegoś fałszywego, nieznośnego, ba, niegodnego — ale ma się jakoś ochotę do tego.

Przez obie luki zaglądało blade niebo z drżeniem przechodzące z nocy w chłodny poranek — a na niem gwiazdy migotały tak słabo, że miało się wrażenie, że są lekko tylko przymocowane, tak leciutko, że zaraz spadną, że można je krawędzią ręki usunąć. Powierzchnia morza natomiast bardzo silna, bulgocąca nieprzyjemnemi małemi, mętno siwemi falami. Bolesna obojętność. Nie dająca spokoju, pozbawiona sensu. Nudne, zanadto hałaśliwe fale słonych wód, jak w greckiej pieśni. Nigdzie na dalekich nieboskłonach ani śladu ziemi. Brzmi to jak liczman, że się zbliża jakiś brzeg. Mówi się o tem, ale się w to nie wierzy. W każdym razie na razie ani śladu.

Twarz Krzysztofa nabrała wyrazu zmęczenia. Milczał, oglądał paznogcie, gryzł je. Dotychczas przynajmniej w towarzystwie panował nad sobą.

„Mówiłeś pan onegdaj“, zaczęła Solange, wprawdzie zmęczona, ale wciąż jeszcze pełna dobrej woli, „powiedziałeś pan, że podejmujesz podróż morzem, by bez przeszkód przeprowadzić dyskusję z pewnym przyjacielem. Byłam pewna, że pan Gartę ma na myśli. Dzisiaj znowu opowiedziałeś pan, że pan Garta umarł. Czyż to nie mistyfikacja, mój kochany Krzysztofie?“ Groziła wskazującym palcem, a uśmiech miał pokryć jej litość.

„Nie, innego miałem na myśli, mówiąc o dyskusji“. Nie starał się nawet, by upozorować kłamstwo. Powstał, ukłonił się. Oczy jego się zamykały, otwierały, powtórzyło się to kilka razy, jak gdyby był zupełnie wyczerpany. Ale wtem jego niebiesko-siwe oczy szeroko się rozwarły i zajaśniały zimnym, złym blaskiem. „Tak innego przyjaciela“. A po krótkiem milczeniu wyciągnął swój zegarek, i z udanem najgrzeczniejszem przerażeniem nie pozbawionem ledwo dostrzegalnego odcienia chytrości: „Czwarta godzina nad ranem: — proszę o przebaczenie. Nie wiedziałem nawet, że tak już późno“.

Z dużym naciskiem podkreślił swój żal, mrugając jednak przytem chytrze oczyma — zagrał następnie wedle wszelkich reguł towarzyskiego życia nieco komika, na palcach cicho przeszedł przez dywan i wyszedł z palcem na ustach, pst! jakgdyby Solange spała, jakgdyby jej nie chciał obudzić.

(C. d. n.).

rzeczy odczuwa dotkliwie Egzekutywa palestyńska. Centrala jerozolimska wzywa przeto wszystkie komitety Keren Hajesod do intenzywnej pracy.

Przygotowania do kolonizacji Transjordanji

Wielka kolonizacja Arabów

Rząd transjordański ukończył przygotowania wstępne do wielkiej kolonizacji, jaką zamierza przeprowadzić na gruntach państwowych. Koloniści rekrutują się z pośród tak zw. Mugrabi, dawnych mieszkańców Trypolisu, którzy po zdobyciu Trypolisu przez Włochy wyemigrowali do Syrji i Palestyny. Rząd transjordański oddał kolonistom tym do dyspozycji obszar liczący 100 tys. dunamów między Amman i Dera na bardzo dogodnych warunkach. Osadnicy otrzymują ziemię w dzierżawę i są przez trzy lata uwolnieni od podatków. Rząd obejmuje ponadto obronę kolonistów przed napadami Beduinów i zaopatruje kolonje we wodę.

Wiadomość ta, którą podajmy za palestyńską „Zionistische Korrespondenz“, brzmi sensacyjnie. Rząd transjordański, podlegający, jak wiadomo, rządowi palestyńskiemu rozpoczyna kolonizację i to ludności zbliżonej do Arabów, a przytem na doskonałych warunkach. W Przedjordanji trzeba staczać walki o każdą możliwość kolonizacji, a w Ammannie rozpoczyna się kolonizacja na wielką skalę!

W Besarabji dalej głód

Kiszyniow. Przedstawiciel Żydowskiej Agencji Telegraficznej zwiedził miejscowości w Besarabji, dotknięte klęską głodową i stwierdził rozpaczliwą sytuację ludności żydowskiej w szeregu miasteczek. W Tatarbinie, liczącem 450 rodzin, 200 rodzin ubiega się o pomoc społeczną. W tej liczbie 90 rodzin żydowskich utrzymuje się wyłącznie z bezpłatnego pożywienia, dostarczanego przez komitet niesienia pomocy głodującym. Podobną sytuację stwierdzono również w szeregu innych miejscowości, jak Romanówka i in.

NOWY FILM PALESTYŃSKI Realizator filmów „Współczesna Afryka“ i „Współczesne Indje“ p. Baxter wyjechał w towarzystwie operatora filmowego p. Howse do Palestyny, gdzie dokonywane będą zdjęcia filmowe dla nowego obrazu palestyńskiego. Nakręcanie filmu odbywać się będzie przy pomocy misjonarskiego (!) towarzystwa filmowego.

Niezwykła droga do sławy

Krytyka zdarła, a malarz rozdarł — obrazy.

Szwedzki malarz Axel Walert wrócił po kilkuletnim pobycie we Włoszech do Sztokholmu, gdzie urządził wystawę swych obrazów, która jednakowoż małem cieszyła się powodzeniem. Nagle stała się jednak ta wystawa przedmiotem powszechnego zainteresowania, co zawdzięczać należy następującej okoliczności. Oto pewnego popołudnia wpadł malarz na wystawę i w ataku furji zaczął nożem rozdzierać swe obrazy, a zwłaszcza największy obraz „Panorame Rzymu“. Powodem tej furji miały być kiepskie recenzje w prasie sztokholmskiej. Wszyscy zaczęli się teraz interesować tą wystawą, a znaleźli się nawet amatorzy, którzy dla snobizmu zakupili dużo obrazów. Gdyby więc krytyka nie zdarła obrazów, a malarz nie był ich rozdarł, nie stałby się sławnym...

Wiadomości z kraju

Tragedje na tle kryzysu ekonomicznego

W Warszawie rozpoczęła się znowu „serja“ samobójstw na tle kryzysu ekonomicznego. Donosiliśmy niedawno o samobójstwie znanego kupca warszawskiego Melnickiego, który rzucił się z 5-tego piętra na bruk. Onegdaj zdarzył się podobny wypadek w Warszawie przy ul. Rynkowej 7. 58-letni Abraham Zdrój, ojciec 4-ga dzieci, handlarz skór, powróciwszy wieczorem do domu, skorzystał z nieobecności domowników, otworzył okno i rzucił się z 3-g piętra na bruk, ponosząc śmierć na miejscu. Jak słychać, Zdrój zwrócił się przed swoim czynem do jednego z swoich sąsiadów z prośbą o pożyczenie 10 zł (dziesięciu). Sąsiad ów miał mu odpowiedzieć, że nie posiada banku. Wywarło to tak silne wrażenie na przygnębionym i zgorzkniałym handlarzu, że pozbawił się życia.

W Warszawie przy ul. Okopowej 46 rzucił się z 3-ciego piętra 64-letni buchalter Józef Beer Gottfried i poniósł śmierć na miejscu. Przyczyną samobójstwa — ciężkie warunki materjalne.

Gratulacje marsz. Piłsudskiego dla piekarza żydowskiego

We Lwowie przy ul. Zamarstynowskiej 52 mieszka piekarz Salomon Lauterpacht. Lauterpacht, mając lat 17, zapoznał się z Józefem Piłsudskim jako członek PPS i prowadził razem z nim pracę konspiracyjną. Kiedy w roku 1912 Piłsudski stworzył „Strzelca“, Lauterpacht brał czynny udział w naradach tajnej organizacji, którą kierował Piłsudski. W owym czasie zaprzyjaźnił się z marszałkiem Piłsudskim. W roku 1915 wstąpił do Legjonów i walczył na froncie między Lublinem a Kowlem. W roku 1927 odbył się ślub córki Lautepachta. Wysłał on wówczas zaproszenie do swoich dawnych towarzyszy, marszałka Piłsudskiego i arcybiskupa Bandurskiego. W odpowiedzi na zaproszenie otrzymał Lauaerpacht od prywatnego sekretarjatu marszałka Piłsudskiego list z serdecznemi gratulacjami z okazji ślubu córki z podpisem marszałka Piłsudskiego. I arcybiskup Bandurski przesłał gratulacje Lauterpachtowi.

Cała dzielnica żydowska przysypana śniegiem

Jak podaje „Express Lubelski“, dzielnica żydowska miasteczka Łukowa, położona na krańcach, w nisko położonej dolinie rzecznej, padła ofiarą śnieżyc. Dzielnica ta składa się z kilkudziesięciu domków drewnianych, zamieszkałych wyłącznie przez najbiedniejszą ludność żydowską. Podczas zimy tegorocznej nagromadziło się tam tyle śniegu, że nędzne domki zasypane zostały prawie do połowy i komunikacja z miasteczkiem została prawie zerwana. W ubiegłym tygodniu nad Łukowem i okolicą przeszła gwałtowna burza śnieżna, która w wielu miejscach poczyniła wysokie na kilka metrów zaspy.

Onegdaj rano pewien handlarz żydowski, wracając furmanką ze wsi do Łukowa przez ową dolinę zauważył ze zdumieniem, że dolina jest jednem polem śnieżnem, bez śladu jakichkolwiek budynków. Tylko zarośla i drzewa wskazywały przez nią drogę.

Przerażony handlarz zrozumiał, że zaszła tu katastrofa i drogą okrężną pojechał spiesznie do miasteczka, gdzie zaalarmował mieszkańców. Na wieść o katastrofie, kilkaset Żydów, z łopatami w ręku, udało się natychmiast na miejsce wypadku i po całodziennej ciężkiej pracy udało im się wreszcie odkopać zasypanych współobywateli, którzy dawali jeszcze oznaki życia. Wszystkich zasypanych przyprowadzono do przytomności i ogrzano ich ciepłą strawą.

KRYNICA. (Kor. wł.) Z życia stowarzyszeń. Utworzona niedawno sekcja dramatyczna przy stow. „Haszachar“ dzięki staraniom p. Adolfa Posnera wystąpiła onegdaj po raz pierwszy, wystawiając pod reżyserją p. Maksa Schudrichta dramat Kornblütha pt. „Motel der Stoller“ oraz dramat „Batlen“. Z amatorów odznaczyła się szczególnie p. Sala Klaperówna. Przedstawienie odbyło się w bezinteresownie na ten cel oddanej sali p. Dawida Vogla.

—o—

TORA NAPISANA PRZEZ BAAL- SZEM- TOWA. Do gminy żydowskiej w Warszawie nadszedł list od pewnego Żyda ze Zdołbunowa, który donosi, że w miasteczku zakupiono od pewnego chrześcijanina cztery Tory, pochodzące z Rosji sowieckiej. Wśród Tor ma się znajdować jedna, napisana przez wielkiego twórcę chasydyzmu Baal- Szem- Towa. Żyd ów prosi, by gmina warszawska starała się dowiedzieć, skąd pochodzą te Tory. Jest prawie pewnem, że zostały one skradzione, a Tora napisana przez twórcę chasydyzmu powinna być zwrócona gminie, której ją ukradziono.

DZIESIĘCIOLECIE RADY MIEJSKIEJ W WARSZAWIE. W dniu wczorajszym obchodził magistrat i Rada miejska w Warszawie 10-ciolecie samorządu. W związku z tem odbył się szereg uroczystości, m. in. udekorowanie radnych, którzy przez 10 lat piastują tę godność, specjalnymi żetonami. Z pośród radnych żydowskich otrzymali żetony wiceprezes Meisel, b. senator Trunker, b. senator Szereszewski, ławnik senator Koerner, poseł Kirschbraun, M. Ellenberg, poseł Rasner, Ehrlich i Lew. Prezydjum Rady miejskiej uchwaliło stworzyć 13 stypendjów dla biednych rzemieślników.

TERMIN OTWARCIA NOWYCH LINIJ POWIETRZNYCH. Zarząd Linij Lotniczych „Lot“ komunikuje, że podana przez prasę wiadomość, iż z dniem 1 kwietnia br. mają być uruchomione nowe połączenia pomiędzy Katowicami, Łodzią, Poznaniem i Gdańskiem, niezupełnie jest ścisła. Termin uruchomienia linij: Katowice—Łódź z połączeniem do Warszawy i Poznania, oraz Katowice—Poznań—Bydgoszcz—Gdańsk, dotychczas ze względów technicznych nie został jeszcze ściśle ustalony. Linje te jednak w każdym razie będą otwarte w ciągu roku bieżącego.

PROJEKT BUDOWY WIELKIEGO KANAŁU. W ministerstwie Robót Publicznych omawiany jest obecnie plan budowy gigantycznego kanału wodnego, łączącego Czarną Przemszę na Śląsku Zagłębie węglowe, Łódź oraz Wisłę pod Płockiem. Budowa tego kanału umożliwiałaby transportowanie węgla drogą wodną do Gdańska, a dzięki tanim kosztom transportowym przyczyniłaby się do opanowania rynków europejskich i rynków wschodnich. Projekt przewiduje wydatek na ten cel w wysokości zł 100 miljonów.

ZGON SYNA POS. RADZIWIŁŁA. Z Pszczyny nadeszła wiadomość o zgonie Ferdynanda Radziwiłła, syna posła Radziwiłła. Ferdynand Radziwiłł zmarł w 18 roku życia tuż przed maturą.

ROZWIĄZANIE UKRAIŃSKIEJ ORGANIZACJI KOBIET. „Diło“ donosi, że lwowskie starostwo grodzkie rozwiązało ukraińską kobiecą organizację „Związek Ukrainek“ za zajmowanie się działalnością polityczną. Bezpośrednim motywem rozwiązania tego towarzystwa ma być udział pewnych członkiń związku w zbiórce datków na fundusz pomocy ukraińskim więźniom politycznym, w czasie uroczystości żałobnych za duszę Olgi Bezarabowej. Władze opieczętowały księgi i szafy z mieniem towarzystwa.

WSTRZĄSAJĄCY WYPADEK W KOPALNI. Onegdaj w południe na terenie kopalni Mysłowice wydarzył się wstrząsający wypadek. Mianowicie podczas pracy zawalił się filar, grzebiąc pięciu robotników, z których trzech poniosło śmierć na miejscu, dwaj zostali ciężko ranni. Dotychczas udało się wydobyć dwu górników, którzy zostali ciężko ranni. Na miejsce wypadku zjechała komisja z ramienia władz górniczych, która prowadzi w tej sprawie dochodzenie.

MIĘDZYNARODOWI ZŁODZIEJE KIESZONKOWI. Policja warszawska ujęła onegdaj trzech niebezpiecznych, międzynarodowych złodziei kieszonkowych, z których każdy miał za sobą bogatą przeszłość kryminalną. Operowali oni we wszystkich stolicach Europy. W komisarjacie podziwiano ich dżentelmeńskie zachowanie. Najstarszy z nich, M. Beer, liczy lat 65 i mieszka stale w Paryżu. Został on skazany w swoim czasie za kradzieże w Hamburgu, Amsterdamie, Brukseli i w Paryżu. Aresztowano go w Warszawie w Banku Rolniczym, kiedy zabierał się do jednej ze swoich „operacyj“. Drugi złodziej międzynarodowy, niejaki Goldberg został aresztowany w Banku Polskim, trzeci — Sarna został ujęty w Banku Handlowym.

WYKRYCIE SPRAWCY WIELKIEJ KRADZIEŻY BIŻUTERJI. Zakopane (Poł. A. P.) Przed kilku dniami nieznani sprawca skradł z mieszkania prof. Cichockiego całą biżuterję jego żony, wartości około 6.000 złotych. Na ślady złodzieja trudno było natrafić, dopiero policja skomunikowała się z urzędem śledczym w Częstochowie i poleciła przeprowadzić rewizję u niejakiego Stalli, akwizytora, który zbierał w Zakopanem zamówienia na portrety. Odstawiony do Zakopanego przyznał się do kradzieży i podał, że skradzioną biżuterję wywiózł z Zakopanego i spieniężył w Nowym Sączu a za uzyskane pieniądze zakupił podarunki dla swej narzeczonej w Zakopanem. Prawie całą biżuterję udało się odzyskać.

KRONIKA

Wschód słońca 5 m. 37	Marzec 21 Czwartek 9 Weadar 5689	Zachód słońca 17 m. 48

— **WIOSNA KALENDARZOWA** rozpoczyna się z dniem dzisiejszym. Przyznać trzeba, że prawdziwa wiosna wyprzedziła tym razem swą kalendarzową imienniczkę, gdyż od kilku dni mamy już słoneczną iście wiosenną pogodę. W dniu dzisiejszym następuje t. zw. pierwsze zrównanie dnia z nocą, po którem dni są przez trzy miesiące dłuższe od nocy.

— **POWŁOKA LODOWA NA WIŚLE POD KRAKOWEM** kurczy się z dnia na dzień i zanika. Na dalej przestrzeni między starym mostem a III-cim mostem lód spłynął w dniu wczorajszym, podobnie jak w pobliżu Wawelu. Dla ochrony przęseł mostowych przed ruszającemi bryłami lodu, oddziały saperów wysadzały wczoraj lód w pobliżu mostów. W okolicy Salwatora i mostu dębnickiego środek koryta rzeki jest nadal pokryty powłoką lodową.

— **„MARSZAŁEK PIŁSUDSKI JAKO PISARZ I MOWCA“.** Staraniem Krakowskiego Koła Towarzystwa Wiedzy Wojskowej wygłosi w dniu 22 bm. o godz. 18-tej w sali Garnizonowego Kasyna Oficerskiego ul. Zyblikiewicza 1 w Krakowie p. Cezary Jellenta z Warszawy odczyt pt.: „Marszałek Piłsudski jako pisarz i mowca“ Wstęp bezpłatny za zaproszeniami, które wydaje sekretarz Koła T. W. W. w budynku Komendy Placu pl. św. Magdaleny 2, I. p.

— **DZIESIĘCIOLECIE KRAKOWSKIEJ ORKIESTRY SYMFONICZNEJ** Związek zawodowych muzyków R. P. Oddział w Krakowie obchodzi w kwietniu br. dziesięcioletni jubileusz swojej orkiestry symfonicznej. Z tej okazji odbędzie się w niedzielę dnia 7 kwietnia br. o godzinie 11-tej przedpołudniem w sali Starego Teatru uroczysty poranek symfoniczny, nad którym raczyli objąć protektorat pp. dr. Mikołaj Kwaśniewski, wojewoda krakowski, inż. Karol Rolle, prezydent m. Krakowa i senator, oraz Wojciech Jastrzębowski, dyrektor Departamentu Sztuki Ministerstwa W. R. i O. P. Batutę nad krakowskimi symfonikami objął p. Grzegorz Fitelberg, dyrektor Filharmonji Warszawskiej, który po raz pierwszy będzie dyrygował w Krakowie.

— **WIELKĄ FREKWENCJĄ PUBLICZNOSCI** cieszy się wystawa, którą niedawno otwarto w Pałacu Sztuki przy pl. Szczepańskim. W ubiegłą niedzielę zwiedziła wystawę imponująca liczba osób a mianowicie 2.869. Wystawy te trwać będą jeszcze tylko dwa tygodnie, gdyż dyrekcja przystępuje do urządzenia ekspozycji, na którą wszyscy czekają, a mianowicie „100 lat malarstwa polskiego“. — Akcje są jeszcze do nabycia w Pałacu Sztuki przy pl. Szczepańskim 4 codziennie w godzinach urzędowych. Cena akcji wynosi 20 zł 50 gr, z prowincji należy przesyłać 21 zł 50 na akcję i przesyłkę poleconą. Bezpłatne losowanie dzieł sztuki odbędzie się w czerwcu.

— **Z POLSKIEGO TOWARZYSTWA PSYCHJATRYCZNEGO.** Dziś we czwartek 21 bm o godz 7.30 wiecz. odbędzie się w klinice neurologiczno psychjatrycznej U. J. posiedzenie naukowe Na porządku dziennym: Dr A. Sikorska: Zespół schizofreniczny w przebiegu Enceplalitis lethargica, d. W. Sochacki: Przypadek encephalitis lethargica z klonicznemi ruchami języka i schizofrenja u epileptyka. Dr E. Brzezicki: Przypadek dystonji. Dr A. Kunicki: Sarcomatosis meningum.

Wielkie zwycięstwo kahału krakowskiego...

Kraków, 21 marca.

Możemy z czytelnikami podzielić się nader radosną wiadomością: kahał krakowski odniósł wielkie zwycięstwo... Wbrew **miarodajnym czynnikom** stow. „Gemilas Chasudim“ i wbrew opinji publicznej postawił mianowicie kahał na swojem i onegdaj przeniósł biuro stow. „Gemilas Chasudim“ z lokalu Stow. Kupców przy ul. Grodzkiej 43 do budynku kahalnego. Ostrzegaliśmy kahał przed tym krokiem, który nie został podyktowany żadnemi momentami rzeczowemi, lecz jest zwyczajnym i niezbyt delikatnym trickiem wyborczym, atoli wielkorządcy kahalni uważali za stosowne przejść do porządku dziennego nad głosem opinji.

Podnosimy ponownie, że za przeniesieniem biur „Gemilas Chasudim“ nie przemawiał żaden wzgląd rzeczowy, wprost przeciwnie, wszystko przemawiało przeciw temu. W Stow. Kupców miało „Gemilas Chasudim“ do dyspozycji obszerny lokal zupełnie bezpłatnie, w budynku kahalnym natomiast ma dla siebie ciasny zaledwie pokoik. W Stow. Kupców stało „Gemilas Chasudim“ w ciągłym kontakcie z p. radcą Pfefferem, który jest duszą „Gemilas Chasudim“, w kahale natomiast współpraca p. Pfeffera będzie z natury rzeczy ograniczona, gdyż musi on doglądać również swoich agend w Stow. Kupców. Uwzględnić należy również i tę okoliczność, że interesenci „Gemilas Chasudim“, którzy rekrutują się ze sfer drobnych kupców, handlarzy i rzemieślników, chętniej stykają się ze Stowarzyszeniem Kupców niż z przedpokojami kahalnemi. Wkońcu też zauważyć należy, że „Gemilas Chasudim“ nie jest bynajmniej instytucją lokalno- krakowską, lecz obejmuje **całą zachodnią Małopolskę**, wobec czego zarekwirowanie „Gemilas Chasudim“ przez krakowskich kacyków kahalnych do swojej siedziby pozbawione jest wszelkiego uzasadnienia merytorycznego. „Gemilas Chasudim“ nie jest żadna ekspozyturą kahału krakowskiego, lecz instytucją utrzymywaną w lwiej części przez amerykański Joint i przez społeczeństwo miejscowe, które z kahałem krakowskim finansowo tyle ma wspólnego, że kahał nie wypłacił dotąd stowarzyszeniu wszystkich uchwalonych subwencyj, lecz jest mu jeszcze wciąż winien kilkanaście tysięcy złotych.

Światlejsi członkowie wydziału „Gemilas Chasudim“ byli też stanowczo przeciwni niepotrzebnemu zgoła a szkodliwemu przenoszeniu biura do kahału, ale większość ortodoksyjna, posłuszna p. prezesowi kahału, który jest zarazem prezesem „Gemilas Chasudim“, podniosła ślepo ręce, tak jak zwykła to czynić na posiedzeniach kahału...

Rzecz jasna, że zarekwirowanie „Gemilas Chasudim“ przez kahał, choć stanowi akt bezceremonjalnego gwałcenia opinji publicznej, nie zmieni w niczem naszego stosunku do tej ze wszechmiar pożytecznej instytucji. Piętnujemy jednak trick wyborczy dzisiejszej większości kahalnej, który będzie jeszcze sposobność należycie oświetlić podczas kampanji wyborczej. Rekwizycja „Gemilas Chasudim“, pomyślana jako doskonały atut wyborczy, będzie raczej brzydkim wyborczym blamażem!

— **OGÓLNE ZEBRANIE WOJEWÓDZKIEGO KOMITETU LOPP. W KRAKOWIE** odbędzie się w niedzielę dnia 24 bm. o godz. 10 przedpołudniem w sali konferencyjnej województwa. Na porządku dziennym sprawozdanie za rok 1923, program prac i budżet na rok 1929, wybór 4 członków zarządu i 2 zastępców, 3 członków i 2 zastępców do komisji rewizyjnej, oraz 2 delegatów i 2 zastępców na ogólne zgromadzenie LOPP w Warszawie.

— **ZNIŻKA CEN CIELĘCINY I WĘDLIN.** Po wysłuchaniu opinji miejscowej komisji do badania cen, magistrat Krakowa ustanowił wczoraj następujące ceny maksymalne mięsa cielęcego począwszy od dnia 20 bm.: 1 kg. cielęciny I klasy (najlepszego gatunku) przednia 2 zł 50 gr, tylna 2 zł 80 gr, 1 kg. cielęciny II kl. (średniego gatunku) przednia 2 zł 20 gr, tylna 2 zł 50 gr, 1 kg. cielęciny III kl. (przywożonej z prowincji) przednia 1 zł 80 gr, tylna 2 zł 10 gr. Nadto obniżył magistrat z dniem 25 bm. cenę szynki, boczku i smalcu.

— **SPĘD I CENY KONI** na targu w Krakowie przy ul. Zabłocie w ostatni wtorek przedstawiały się następująco: spędzono ogółem 235 koni, płacono za konie pojazdowe od 350 do 750 zł, za konie pociągowe lekkie 250 do 500 zł, za konie rzeźne 80 do 150 zł. Ze spędzonych sprzedano na rzeź miejscową 9 sztuk. Popyt zaznaczył się zwiekszony, przy tendencji utrzymanej.

— **KURSY STENOGRAFJI POLSKIEJ I NIEMIECKIEJ** urządza Związek Zawodowy Pracowników Umysłowych, Kraków Sławkowska 6, I p. Zgłoszenia przyjmuje sekretarjat Związku codziennie między godz. 7-mą a 9-tą wieczorem.

— **TAJEMNICA LILLI WENEDY.** Dnia 19 bm znaleziono na plantach koło pomnika Lilli Wenedy pakunek zawierający płód niewiadomej płci, liczący około 4 miesiące.

— **NIEUDAŁE WŁAMANIE.** Dnia 19 bm. między godz. 3 a 4 usiłowali dostać się nieznani narazie sprawcy do sklepu bławatnego Adeli Tyras przy Rynku Dębnickim l. 8 przez wybicie otworu w ścianie, jednak zostali spłoszeni i pozostawiając na miejscu przyrządy do włamania zbiegli. Dochodzenia w toku.

— **PRZYKRE PRZEBUDZENIE.** Wylęgała Jan szofer zam. przy ul. Przemysłowej l. 2 zgłosił do policji, że dnia 17 bm. około godz. 17-tej skradziono mu w restauracji Landsberga przy ul. Dajwor 25 w czasie drzemki kurtkę skórzaną wartości 350 zł.

— **ARESZTOWANIA.** Piątek Jan (lat 28) robotnik, zam. w Prądniku Czerwonym, aresztowany został za usiłowaną kradzież kieszonkową. — Bzowy Władysław (lat 27) zawodowy złodziej mieszkaniowy, aresztowany został za kradzież trzewików, wartości 30 zł na szkodę Marji Owcy.

—o—

ZMARLI:

Samuel Schlenger (z Bielska) l. 19.

Celem uniknięcia przerwy w wysyłce pisma, prosimy o rychłe odnowienie prenumeraty na miesiąc kwiecień br. załączonym czekiem P. K. O.

— **Z UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO.** Salomon Kerner, rodem z Krakowa, uzyskał na tutejszym Uniwersytecie stopień doktora wszech nauk lekarskich.

Sprawa Czechowicza na plenum Sejmu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 20. 3. (Sin) Po przerwie przystąpiono wśród ogólnego napięcia do wniosku **komisji budżetowej o postawienie przed Trybunał Stanu b. min. Czechowicza.**

Sprawę referował pos. **Libermann,** który na wstępie odczytał tekst wniosku komisji, poczem w dłuższym wywodzie przedstawił stan faktyczny sprawy.

Referent przypomina perypetje sprawy, znane już z przebiegu obrad komisji budżetowej. Mowca podkreśla, że minister Czechowicz w kwietniu 1927 zaczął wydawać pieniądze nie przewidziane w budżecie i nieuchwalone przez Sejm. Taki stan rzeczy trwał do końca roku. Minister operował dwoma budżetami: legalnym i nielegalnym, przez nikogo nie uchwalonym.

W chwili, gdy telefonuję (godz. 11 wiecz.), obrady trwają.

Komisja konstytucyjna nie będzie obradowała

w czasie przerw między sesjami

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 20. 3. (Sin) Na dzisiejszem posiedzeniu sejmowej komisji konstytucyjnej rozpatrywany był wniosek klubu BB. o **kontynuowanie prac komisji konstytucyjnej w czasie przerw między sesjami.**

Poseł **Bagiński** (Wyzw.) wnosi o przejście do porządku dziennego nad wnioskiem.

Pos. **Niedziałkowski** (PPS proponuje odłożenie decyzji w tej sprawie do poniedziałkowego posiedzenia komisji.

W obronie wniosku BB wystąpił poseł **Piasecki** zaprzeczając, że Sejm posiada dwie kompetencje, normalną kompetencję ustawodawczą, oraz kompetencję nadzwyczajną w sprawie rewizji konstytucji. BB zrobił wszystko wszystko, co jest możliwem, aby ta druga kompetencja została w pełni wykorzystana i aby żadne poboczne sprawy nie osłabiły intensywności prac sejmu nad naprawą konstytucji.

W rezultacie głosowania wniosek posła Niedziałkowskiego upadł, **przyjęto natomiast 18 głosami przeciw głosom BB wniosek posła Bagińskiego o przejście do porządku dziennego nad wnioskiem klubu rządowego.** Pos. Bagiński będzie referentem sprawy na plenum.

Pozatem komisja konstytucyjna obradowała nad wnioskiem PPS o zwołanie sejmu śląskiego i zmianę ordynacji wyborczej do tego Sejmu. Po referacie posła Regera (PPS) wniosek został uchwalony we wszystkich trzech czytaniach jednomyślnie. Postanowiono uprosić marszałka Sejmu o szybkie traktowanie tego wniosku.

Komunikat — groźba

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 20. 3. (Sin) W związku z odrzuceniem wniosku klubu BB o kontynuowanie prac sejmowej komisji konstytucyjnej klub BB komunikuje: W fakcie odrzucenia 18 głosami koalicji lewicowo-prawicowych partyj sejmowych wniosku BB, winę ponoszą te stronnictwa. Blok uważa, że należy wszystko uczynić, aby Sejm wypełnił swoje nadzwyczajne obowiązki konstytucyjne dla dokonania rewizji konstytucji i zapewnić spokój i powagę tej pracy. Stronnictwa sejmowe wniosek ten odrzuciły, dając temsamem dowód, że nie chcą koncentrować prac Sejmu nad zagadnieniem konstytucji, lecz zajmować się różnemi drugorzędnymi sprawami. Uchwała komisji konstytucyjnej jest jednym z dowodów, że Sejm, jak się zdaje nie potrafi ze swego obowiązku się wywiązać.

Pos. Polakiewicz składa przewodnictwo

komisji administracyjnej

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 20. 3. (Sin) Przed porządkiem dzisiejszego posiedzenia komisji administracyjnej przewodniczący, pos. **Polakiewicz** (BB) złożył oświadczenie, w którem zaznaczył, że wobec akcji, wszczętej przez pp. posłów Putka i J. Pawłowskiego, przez złożenie w formie wniosku nagłego uchwały podkomisji administracyjnej na plenum Sejmu, z równoczesnem żądaniem pominięcia komisji administracyjnej, a dalej wobec inspirowanych ataków prasy na tok prac komisji w przedmiocie projektu ustawy, składa przewodnictwo komisji w ręce wiceprzewodniczącego **A. Dębskiego** (Kl. Nar.). Pos. Polakiewicz zastrzega sobie zajęcie stanowiska w tych sprawach po objęciu przewodnictwa przez wiceprzewodniczącego pos. Dębskiego, jako lojalnie pracujący członek komisji.

Kiedy może policja aresztować studentów uniwersytetu?

Warszawa. 20. 3. Sin. Minister spraw wewnętrznych wystosował do wojewodów okólnik w sprawie interwencji organów policji państwowej w wypadkach przestępstw, popełnianych przez studentów uniwersytetu. Zarządzenie postanawia, że w razie popełnienia przez studenta wykroczenia karnego lub administracyjnego wystarczy to stwierdzenia tożsamości osoby okazanie legitymacji uniwersyteckiej. Zatrzymanie nastąpić może tylko wówczas, gdy student nie może się wykazać legitymacją, lub zachodzi konieczność zapobieżenia powtórzenia się wykroczeń zagrażających porządkowi publicznemu. Odpis doniesienia z podaniem numeru legitymacji będzie przesłany rektorowi, a na wypadek zatrzymania studenta władze, które to zarządziły, zawiadomią o tem niezwłocznie rektora.

Pozatem zarządzenie zawiera instrukcje dla policji o postępowaniu wobec studentów. Zachowanie się policji powinno być taktowne i spokojne, a legitymacja akademicka jest dostatecznym dowodem tożsamości osoby. Odbieranie legitymacji jest niedopuszczalne. Należy unikać przetrzymywania studentów w celach lub pomieszczeniach, przeznaczonych dla zwykłych przestępców i umieszczać ich oddzielnie.

Wiedeń, 20 3 PAT. Dzienniki donoszą z Aten: W kołach rządowych słychać, że rząd grecki przedłoży rządowi belgradzkiemu propozycje ewakuacji [illegible] Salonik, Macedonji i Tracji, ze względu na rozwiązanie zagadnienia dotyczącego Salonik. Rząd grecki jest gotów zapłacić za emigrantów sumę 2 [illegible] miljona drachm.

Rewizja traktatu handlowego polsko-francuskiego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 20. 3. (Sin) Rokowania handlowe o rewizję traktatu handlowego polsko-francuskiego są już daleko posunięte. W najbliższych dniach wracają do Warszawy **delegaci polscy z Paryża.** Ostatnie stadjum rokowań będzie nosiło już charakter tylko formalny i przeprowadzi je dyrektor departamentu p. Sokołowski.

Wiedeń, 20 3 PAT. Dzienniki donoszą z Bukaresztu, że rumuńskie ministerstwo spraw zagranicznych zamierza urządzić rumuńską bazę flotową nad Morzem Czarnem. Rokowania w tym kierunku są już w toku.

Z GIEŁDY

Giełda krakowska

Kraków, 20. 3. 1929 Akcje utrzymane. Dolar nieco mocniej.

Akcje handlowe: Tohan 11, Pharma 6.60.

Akcje przemysłowe: Azot 3.50, Krakus 1.60, Chodorów 201.

Papiery procentowe: 4 i pół proc Listy Zastawne Banku Krajowego 50.50

Brak zapotrzebowania cechowało w dalszym ciągu dzisiejsze zebranie giełdowe Do tranakcji doszło drobną ilością papierów przy na ogół minimalnych obrotach. Kursa niezmienione Tendencja utrzymana. Z papierów procentowych 5-proc Prem. Poż. dolarowa 92 w płaceniu 92.75 w towarze i 4-proc. Prem. Poż. inwestycyjna 107.50 w płaceniu, 108 w towarzy znacznie zniżkowo bez transakcyj przy silniejszej podaży.

Na pogiełdziu zupełny zastój.

Waluty i dewizy oficjalnie bez obrotów

Na rynku walutowym w obrotach prywatnych i międzybankowych nastrój dla dolara gotówkowego mocniejszy. Podaż stosnukowo mała przy silniejszem zapotrzebowaniu. W Krakowie dolar **gotówkowy** 8.88 i pół do 8.89 i pół, czeki bankowo 890 i jedna czwarta do 8.90 i trzy czwarte. Warszawa dol 8.88—8.89. czeki 8.89 i trzy czwarte do 8.90 i jedna czwarta. Lwów dol. 8.88 i jedna czwarta do 8.89 i ejdna czwarta. czeki 8.90—8.90 i pół. Katowice dol. 8.88 i pół do 8.89 i pół, czeki 8.90 i jedna czwarta do 8.91. Kurs placenia Banku Polskiego nie uległ zmianie.

Giełda warszawska

Warszawa. 20. 3 PAT **Akcje:** Bank Polski 169. 167, 167 i trzy czwarte, Bank Sp Zar 85, Spiess 255, Elektrownia Dąbrowa 105, Elektryczność 76, Siła i Światło 140. Lazy 7 i jedna czwarta, Lilpop 33 i trzy czwarte. Modrzejów 28 i trzy czwarte, Ostrowiec 96 i pół. Rudzki 41, Starachowice 30 i pół, **Pożyczki:** 4-proc. prem inwest. 109, 107, 107 i pół, 5-proc. dolarowa 92, 5-proc. konwersyjna 67, 5-proc. kolejowa 59. 10-proc kolejowa 102 i pół, 8-proc. Listy zast. Banku Gosp Kraj 91

Waluty: Dolary 8.90. 8.92. 8.88 **Dewizy:** Holandja 357.20. 358.10. 356.30. Londyn 43.27 i jedna czwarta, 43.39 i pół, 43.18. Nowy Jork 8.90. 8.88, Paryż 31.83 i pół, 31.92. 31.75, Praga 26.39. 26.53 i pół. 26.16. 26.32. Szwajcarja 171.55. 171.98. 171.12 Sztokholm 238.20. 238.80. 237.60. Wiedeń 125.32. 125.63, 125.01, Włochy 46.71, 46.83, 46.59, Marka niem. w obr. nieofic. 211.58.

Giełda poznańska

Poznańska giełda zbożowa z dnia 20 3: żyto 33 i pół do 34. pszenica 46 i pół do 47 i pół. jęczmień przemiałowy 33 i jedna czwarta do 34 i jedna czwarta. ospa żytnia 25—26. ospa pszenna 26 i pó łdo 27 i pół. mąka żytnia 70-proc. 49. mąka pszenna 65-proc. 65 i trzye zwarte do 69 i trzy czwarte.

Giełda wiedeńska

Wiedeń, 20 3 PAT. Waluty i dewizy: Amsterdam 284.40—285.40, Berlin 168.52—169.02, Budapeszt 123.77—124.07, Bukareszt 4.22 i trzy ósme do 4.24 i trzy ósme, Londyn 34.47 i jedna ósma do 34.57 i jedna ósma, Nowy Jork 710.05—712.55. Paryż 27.725—27.825. Praga 21.01 i trzy ósme do 21.09 i trzy ósme, Warszawa 79.58—79.86, Zurych 136.575—137.075. Amerykańskie 707.50—711.50. Niemieckie 168.30—168.90, Francuskie 27.87—28.03, Jugosłowiańskie 12.41—12.47, Szwajcarskie 136.22 —137.02, Czeskie 20.98 i jedna czwarta do 21.10 i jedna czwarta, Węgierskie 123.70—124.10.

Papiery wartościowe: Tureckie 30.9, Kompas 15.7, Merkury 22, Północna 1158, Browary 167, Alpiny 41, Krupp 11.60, Rima 118, Skoda 351.60, Fanto 5 i jedna czwarta, Karpaty 10.7, Galicja 65.

Giełda zurychska

Zurych, 20. 3 PAT. Paryż 20.30, Londyn 25.23 i jedna czwarta, Nowy Jork 5.19.85, Belgja 72.10. Włochy 27.21 i pół, Hiszpanja 78.10, Holandja 208.22 i pół, Berlin 123.34, Wiedeń 73.06, Sztokholm 138.96, Oslo 138.67 i pół, Kopenhaga 138.60, Sofja 3.75 i jedna czwarta, Praga 15.38 i pół, Warszawa 58.30, Budapeszt 90.59 i pół, Białogród 9.12 i trzy czwarte. Ateny 6.72, Konstantynopol 2.55, Bukareszt [illegible] jedna czwarta. Tohan 11 Pharma 6.60 Azot 3.50, Krakus 1.60, Chodorów 201.

DECYZJA KOMISJI POJEDNAWCZEJ I ARBITRAŻOWEJ O ZAROBKACH W GÓRNICTWIE. W Katowicach odbyło się wczoraj posiedzenie komisji pojednawczej i arbitrażowej w **sprawie uregulowania zarobków górników pracujących w górnictwie.** Komisja orzekła, że zarobki robotników w przemyśle górniczym podwyższa się o 5 proc. Podwyżka ta obowiązuje od 1 marca do 31 sierpnia br. z tem, że o ile umowa nie zostanie wypowiedziana na dni 14 przed 31 kwietnia br. obowiązuje ona nadal z prawem wypowiedzenia każdego 14-go każdego miesiąca.

Masowe aresztowania przywódców Labour Party w Indjach

Bombaj. 20. 3. PAT. W związku ze spiskiem, wykrytym w Moerut policja tutejsza otrzymała polecenie przeprowadzenia 120 rewizyj. **Przy tej okazji aresztowano trzech przywódców Labour Party,** w mieszkaniu których znaleziono liczne książki i dokumenty. W całem mieście podjęte zostały wszelkie środki ostrożności. Policja i oddziały wojskowe utworzyły na placach miejskich główne punkty strategiczne. Niezależnie od tego dokonano również szeregu rewizyj w Poona, gdzie były przewodniczący kongresu Tradeunionu aresztowany został pod zarzutem knucia spisku przeciwko królowi. W Kalkucie policja przeprowadziła rewizję w 25 mieszkaniach. **Aresztowano szereg przywódców Labour Party** i skonfiskowano wiele nielegalnej literatury komunistycznej.

Walki w Meksyku trwają

Wiedeń. 20 3. PAT. Dzienniki donoszą z Meksyku: Według wiadomości nadeszłych z Nogales, generał Iturbe na czele wojsk powstańczych dotarł na przedmieście miasta Mezathan w stanie Sinaloa. Zanosi się na bitwę o posada nie tego miasta. Amerykański departament stanu donosi, że Stany Zjednoczone, nie zabronią powstańcom meksykańskim przekroczyć granicy, że jednak wszystkich uchodźców rozbroją i będą internować. Generał powstańców i gubernator stanu Chihuahua Caraveo zaprzecza doniesieniom, jakoby powstańcy czynili propozycje pokojowe rządowi meksykańskiemu. Caraveo oświadcza, że nie prowadzi żadnych rokowań z Callseme i niema zamiaru ich prowadzić.

Sensacyjne morderstwo w arystokratycznej rodzinie

Berlin, 20 3 PAT. Ubiegłej nocy zamordowany został na zamku janowickim w pobliżu Lignicy, właściciel olbrzymich posiadłości ziemskich i ordynat majoratu zanowickiego hr. *Eberhardt Stolberg-Wernicerode.* Hr. Stolberg, który przebywał w swoim pokoju, zamordowany został wystrzałem z fuzji. która znajdowała się w pokoju przyległym. Charakterystyczną i niewytłumaczoną jest okoliczność, że domownicy którzy zaalarmowani zostali strzałem znaleźli, leżącego przed domem omdlałego syna zamordowanego hr. Krystjana, który po odzyskaniu przytomności zeznał, że w chwili morderstwa znajdował się wewnątrz domu i że zetknął się na korytarzu z mordercą, który rzucił się na niego i uderzeniem pięści pozbawił go przytomności. Hr. Krystjan odzyskawszy przytomność wybiegł przed dom i począł wzywać pomocy, poczem zemdlał.

Berlin, 20 3 PAT. *Na podstawie przeprowadzonego przez komisję sądowo-kryminalną przesłuchania hr. Krystjan Stolberg został on aresztowany dziś wieczorem i osadzony w więzieniu, jako podejrzany o zamordowanie ojca.*

Berlin, 20 3 PAT. Sensacyjne zamordowanie właściciela majoratu Janowickiego hr. Stolberg Wernigeroda, przybiera coraz bardziej sensacyjne rozmiary. Poza podejrzeniem, zwracającem się przeciwko najstarszemu synowi zamordowanego, zarysowują się nowe poszlaki, zwracające się *również przeciwko matce aresztowanego, a żonie zamordowanego, hrabinie Erice Stolberg.* „Berliner Tagblatt" zapowiada, że należy się również spodziewać aresztowania hrabiny w najbliższych dniach.

Ford wyjechał do Anglji

Nowy Jork, 20 3 (AW) Henry Ford opuścił Nowy Jork udając się do Anglji. W kołach przemysłowych spodziewają się ostrej walki konkurencyjnej na rynkach europejskich między General-Motor a Fordem.

Olbrzymi pożar rafinerji nafty

Marcushook. 20. 3. PAT. Dzisiaj rano na skutek wybuchu w rafinerji nafty jeden z robotników został zabity, a 4 odniosło ciężkie obrażenia. Pozatem kilku robotników zaginęło bez wieści W danej chwili 6 rezewuarów z naftą znajduje się w płomieniach.

Protest przeciwko odbudowie państwa kościelnego

Praga. 20. 3 PAT. Na zebraniu przedstawicieli kościoła czecho-słowackiego podniosły się protesty przeciwko odbudowie Państwa papieskiego. Zgromadzenie wyraziło nadzieję. że wysiłki zmierzające do rozdziału Kościoła i Państwa w Czechosłowacji nie będą narażone na szwank przez fakt porozumienia. jakie nastąpiło między Watykanem a Kwirynałem.

Byrd to nie Nobile

Warszawa (AW) Major Byrd doniósł. że trzech uczestników jego wyprawy. którzy wylecieli dla zbadania gór Rockefellera na biegunie południowym, zaginęli. Mimo szalonej burzy major Byrd wyleciał w drugim samolocie i wśród niezwykłych trudności zdołał odnaleźć swych towarzyszy. Dwu z pośród zaginionych odleciało samolotem Byrda, on zaś pozostał na lodzie ze swymi towarzyszami, oczekując na przybycie drugiego samolotu.

ZE SPORTU

— **WALNE ZGROMADZENIE SEKCJI ZAPASNICZEJ ŻKS MAKKABI** odbyło się w niedzielę 17 bm. przy licznym udziale członków. Po dłuższej dyskusji w której ustalono program prac w roku bieżącym, wybrano Zarząd Sekcji w następującym składzie: Kierownik: Maksymiljan Żarnowiecki, Zast. Kier. i Kapitan: Maksymilian Tanz. Sekretarz: Dr. Schenker. Skarbnik p. Wohlmuth. Sekcja rozpoczyna w bieżącym tygodniu treningi i weźmie już udział w zawodach o Mistrzostwo Krakowa. które odbędą się w najbliższą niedzielę. Wszelkich informacyj udziela p. M. TaTnz w poniedziałki i środy o 7—8 wieczorem w lokalu klubowym przy ul. św. Gertrudy 8.

— **WALNE ZGROMADZENIE ŻKS HAKOAH W KRAKOWIE** wybrało następujący Zarząd: Prezes H. Ohrenstein, Wiceprez. J. Knobel, E. Seifter, M. Susser. Sekretarza H. Bienenstock, Skarbnik R. Berger, Czł. Zarządu: H. Scheinowitz, E. Borgenicht, H. Schongut, D. Siegman. Kier. s. p. n. M. Hornung. Kom. Kontr. M. Lauterbach, J. Feiwel, W. Reder, Zast. J. Jonas. N. Malter, J. Zawoźnik. Sad honorowy: J. Weber, B. Silberman, J. Pelper R. Morgenbesser. H. Seifter. J. Zollman. S. Finder, St. Susser, O. Ohlberg, L. Jakóbowicz. Uchwalono podziękowanie dla Redakcji „Nowego Dziennika" i dla Redaktora naczelnego Dra W. Berkelhammera za stałe udzielanie poparcia

Z POCZTY Z dniem 20 bm [illegible] została relacja telefoniczna między [illegible] a Wiedniem.

Wolne posady

MUNDANTKI poszukuje się od 1-go kwietnia b. r. Zgłoszenia pod „Rutynowana“ do Admin. „Now. Dziennika“. 613x

POSZUKUJĘ panny z branży obuwiowej do natychmiastowego wstąpienia. Reflektuje się na siłę pierwszorzędną. Zgłoszenia: Bracia Klein, Kraków, Starowiślna 17. 618er

POSZUKIWANA do natychmiastowego wstąpienia panna z dokładną znajomością samodzielnego prowadzenia buchalterji i pisząca biegle na maszynie, ze znajomością języka polskiego i niemieckiego. — Zgłoszenia pod „O. S.“ do Adm. „N. Dziennika“. 482g

POSZUKUJĘ siły samodzielnej do pracowni sukien damskich Karoliny Allerhand, ul. Augustjańska 4. 483g

POTRZEBNA dziewczyna do sklepu od zaraz. Wiadomość: Sienna 12, Biuro ogłoszeń pod „Dziewczyna“. 488g

Posad poszukują

TECHNIK-DENTYSTA rutynowany, samodzielny, ze znajomością operatywy, poszukuje posady na prowincji. Zgłoszenia pod „Technik-dentysta“ do Adm. „N. Dziennika“. 487g

Sprzedaż

LUSTRA meblowe, **LUSTRA** toaletowe, **SZYBY** szlifowane i zwykłe, — **RAMY** do **OBRAZÓW**, poleca najtaniej: Kornhauser, Starowiślna 21. Dogodne warunki spłaty 428g

Malarskie monterskie domowe wysuwalne kolowe etc. dostarcza

FABRYKA DRABIN Kraków, Mazowiecka 35.

Pończochy wełniane, niciane, lekkie wełny i kaszmiry

Trwają bardzo długo - zachowując do końca wygląd nowości o ile są prane starannie, ostrożnie i bez gotowania

POŃCZOCHY wszelkiego rodzaju i gatunku—grube i cienkie, gładkie i w desenie, ciepłe trykoty, koszulki wełniane niezbędne do sportów zimowych, i t.p. ubrania, jakżeż często ulegają zniszczeniu nie przez noszenie lecz poprostu przez pranie w sposób wadliwy! . . . Nitki przędzy osłabiają się, wełna nabiera sztywnej szorstkości a kolory spierają się—tembardziej, o ile jest gotowaną, co istotnie jest barbarzyństwem, na które nie wolno sobie pozwalać . . . jak również na prasowanie zbyt gorącem żelazkiem . . . To są rzeczy w całem tego słowa znaczeniu niedopuszczalne . . . Jedynie używając Lux do prania unika się zniszczenia tkanin, jednem słowem trzeba prać w sposób racjonalny i odpowiednim środkiem. Prać przez wygniatanie w dłoniach—nigdy nie trzeć i nie wykręcać. Wełniane pończochy, szale, swetry etc. gdy są przybrudzone prać wyłącznie w pianie Lux'u, a osiągnie się zdumiewające rezultaty gdyż ubrania trwać będą bardzo długo, zachowując do końca wygląd nowości.

PRÓBKA DARMO

KUPON. Do firmy "Sunlajt" Spółki Akcyjnej, Skrzynka Pocztowa 470, Poczta Główna, Warszawa.— Upraszam o bezpłatne przesłanie mi próbnego pakietu Lux, wystarczającego na próbne pranie.

Imię i nazwisko ....

Adres ....

N.D.55 (Uprasza się o wyraźne pisanie.)

L.P.55—3

Lokale

DWA POKOJE z kuchnią na sezon letni we wsi Słomka, stacja Mszana Dolna, do wynajęcia. Cena przystępna. Zgłoszenia: Mikołaj Śmieszek, Słomka. p. Mszana Dolna. 486g

POKÓJ umeblowany dla jednego lub dwóch panów na stanowisku, lub dla małżeństwa, od 1-go kwietnia do wynajęcia: Bernardyńska 8, II. piętro na prawo. [illegible]

Różne

SKLEP galanteryjny z towarem z powodu braku kapitału do sprzedania, względnie przyjmie spólnika z małym kapitałem. Oferty pod „Przyszłość“ do Admin. „Now. Dziennika“. 489g

500 lub 1.000 DOLARÓW ulokuję, lub przystąpię do spółki. Zgłoszenia pod „Hipoteka 15“ do Adm. „N. Dziennika“. 485g

NAPRAWA DYWANÓW. Dywany perskie, kilimy do naprawy przyjmuje „Dywan“ Tkalnia dywanów, kilimów: Kraków—Podgórze, Kingi 9 tramwaj 3. Poleca dywany, kilimy. Ceny bez konkurencyjne. Telef. Nr. 1609. 2051sse

LEKCJE modnych robót ręcznych Zakład haftu i endl „EMKA“ Pędzichów 3. sklep.

WARJAS Leopold, ur. w 1902 r., unieważnia skradzioną książeczkę wojskową, wydaną przez P. K. U. Tarnów. 615x

Matrymonjalne

TOWARZYSZA życia, lekarza, inżyniera, lub Dra praw (Żyda) szuka młoda, elegancka blondynka (sierota). Mieszkanie w Krakowie umeblowane, oraz gotówka. Włada biegle językiem niemieckim. Chciałaby współpracować z mężem, chętnie zagranicą. — Szczere odpowiedzi: „Prasa“, Karmelicka 16, pod „1072“. 616a

Żądać w APTEKACH i DROGERJACH — według przepisu

Dra med. ST. BREYERA

ZIOŁA piersiowe	ZIOŁA na przemianę materji	ZIOŁA żołądkowo-kiszkowe	ZIOŁA dla nerwowych
skuteczne w gruźlicy, katarach piersiowych, postrzelowych, zaflegmieniach, kaszlach, astmie, oraz jako środek wzmacniający płuca	skuteczne jako czyszczące krew w reumatyzmach, artretyzmach, liszajach, skrofułach, czerakach, wrzodach, fistułach, ropieniach, nieczystości cery, zwapnieniu tętnic i otyłości.	skuteczne w ostrych i przewlekłych katarach żołądkowo kiszkowych, chorobach wątroby, kamieniach żółtaczce.	skuteczne w nerwowych bólach głowy, bicia serca, bezsenności, nerwowej niestrawności, ogólnemu osłabieniu.
Cena zł. 3'50.	Cena zł. 3'50.	Cena zł. 3'—.	Cena zł. 4'—.

Za opłatę pocztową za zaliczką dolicza się od 1 pudełka zł. 1'85, od 2, 3, 4 pudełek zł. 2'—, od 5 do 10 pudełek zł. 3'— 12 pudełek opłatnie

Wyrabia i wysyła:

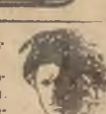
Mr. farm. FELIKS ZELINSKI i B. PIĘTOWSKI

Kraków-Podgórze L. 10 D

Na żądanie wysyła się darmo broszurkę: „Jak odzyskać zdrowie, czyli Leczenie ziołami“. || Niezliczona ilość listów dziękczynnych świadczy, że tysiące ludzi wyleczyło się powyższemi ziołami

SKINOL-FARBA DO OBUWIA w 54 kolorach

Przyjdź osobiście albo nadeślij

charakter pisma, zakomunikuj mi rok, miesiąc urodzenia, otrzymasz [illegible] analizę charakteru, kreślenie zalet, wad, zdolności, przeznaczenia. Nadesłać zł. 2 (można znaczki pocztowe) Warszawa, psychografolog, Szyller-Szkolnik, Nowowiejska 32, Redakcja.

PIĘKNY I TRWAŁY POŁYSK NADAJE CADIX NAJLEPSZY AMERYKAŃSKI LAKIER DO PAZNOGCI

Salon krawiecki SZYMONA EL[illegible]ERA przy ul. Gertrudy L. 24. — Tel. 2928

poleca materjały najmodniejsze, wykonanie pierwszorzędne ceny warunki przystępne. 515i

Wydawca: Za Spółkę Wyd. „Nowy Dziennik“: Zygmunt Hochwald. — Redaktor naczelny: Dr. Wilhelm Berkelhammer.
Redaktor odpowiedzialny: Zygfryd Moses. — Nowa Drukarnia Dziennikowa, Kraków, Orzeszkowej 7, pod zarządem Maksymiljana Feldmana